

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

**ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ ЕМОЦІЙНОЇ ЛЕКСИКИ В
КОРЕЙСЬКИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ ХХ-ХХІ СТ.**

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «Бакалавр»
студентки 4 курсу
освітньої програми *«Корейська мова і література
та переклад, англійська мова»*,
спеціальності 035.066 Філологія
(східні мови та літератури (переклад включно)
перша – корейська),
Гриценко Інни Юріївни

Науковий керівник:
доктор філософії зі спеціальності 035 «Філологія»,
асист. Дмитро АНДРІАНОВ

Рецензент:
к.філол.н., доц. Суквон КІМ

«Допущено до захисту»
Протокол засідання
кафедри мов і літератур
Далекого Сходу та Південно-Східної Азії
протокол № 16 від «28» травня 2025 року

завідувач кафедри _____ доц. Ісаєва Н.С.

КИЇВ – 2025

АНОТАЦІЯ

У представленій бакалаврській роботі комплексно проаналізовано лексико-семантичний аспект емоційної лексики в корейських художніх текстах XX та XXI ст. Дослідження здійснено з акцентом на її еволюцію, ключові лексико-семантичні поля, провідні мовні засоби та трансформації, що були використані для її формування. Об'єктом аналізу виступає емоційна лексика в корейській прозі та поезії зазначених періодів, яка є важливим джерелом для вивчення не лише мовних явищ, а й внутрішнього стану суспільства, що пережило значні історичні, соціальні та технологічні зміни. Предметом дослідження є емоційна лексика як динамічний лінгвістичний феномен, який не тільки відтворює палітру почуттів, а й є унікальним носієм культурної пам'яті, глибокого психологічного досвіду та ключових аспектів національної ментальності корейського народу.

Головною метою роботи стало всебічне виявлення та аналіз трансформацій емоційної лексики, її різноманітних функцій та значущості в широкому контексті соціокультурних змін. Було поставлено завдання визначити історичні передумови розвитку емоційної лексики в корейській літературі XX та XXI ст., проаналізувати її основні лексико-семантичні поля та мовні засоби в розрізі двох століть, дослідити особливості корейського мовного образу емоцій, а також охарактеризувати вплив цифрових технологій на емоційну лексику сучасності. Крім того, важливим завданням був порівняльний аналіз емоційної лексики на прикладі творів обраних письменників XX ст. (Ї Квансу, Ї Сан, Хван Сунвон, Чхве Інхун, Пак Вансо, Чо Сехі) та XXI ст. (Чо Намджу, Ї Хванчон, Кім Еран, Чон Серан) з точки зору відображення колективних травм та індивідуальних переживань, виявлення стилістичних особливостей та формування нового поля "цифрової емоційності".

Для досягнення поставленої мети та завдань у роботі застосовувалися такі наукові методи: історико-літературний, що дозволив проаналізувати контекст виникнення творів; лексико-семантичний, використаний для розгляду значень

та відтінків емоційних одиниць; структурно-функціональний, що забезпечив аналіз функцій та стилістичних особливостей емоційної лексики в тексті; метод порівняльного аналізу для виявлення спільного й відмінного між епохами та творами різних авторів; а також культурологічний підхід, що забезпечує глибоке розуміння осмислення емоцій у корейській літературі та дозволяє враховувати національні особливості мовного вираження почуттів.

Наукова новизна дослідження полягає у його комплексному, міждисциплінарному підході до вивчення емоційної лексики, який поєднує лінгвістичний, культурологічний та історичний аналіз. Вперше в українській науковій традиції було детально розглянуто та зіставлено трансформації емоційної лексики, її тематичних та мотивних структур, художніх засобів та концептуальних акцентів у контексті національної ідентичності, колективної пам'яті та сучасних соціальних реалій. У роботі акцентується увага на еволюції емоційної лексики від відображення колективних травм до індивідуальних переживань та феномену "цифрової емоційності".

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування його результатів у навчальному процесі на факультетах, що спеціалізуються на корейській мові, літературі, культурології та порівняльному літературознавстві. Отримані матеріали можуть стати основою для подальших наукових досліджень у галузі лінгвістики, психології мови, а також для розробки курсів з історії культури та літератури Кореї. Результати роботи підкреслюють, що емоційна лексика в корейській художній прозі є динамічною та культурно значущою категорією, яка відображає перехід корейської ментальності від колективістської до індивідуалізованої парадигми, а також надає цінні інструменти для автоматичного аналізу емоційних тональностей у текстах (NLP, AI) та міжкультурних студій.

Ключові слова: емоційна лексика, корейська література, Корея, колективна травма, індивідуальні переживання, цифрова емоційність, лексико-семантичні поля, мовні засоби, корейська мова.

ABSTRACT

This bachelor's thesis offers a comprehensive analysis of the lexico-semantic aspect of emotional vocabulary in Korean literary texts of the 20th and 21st centuries. The study focuses on its evolution, key lexico-semantic fields, prominent linguistic devices, and the transformations used in its formation. The object of analysis is the emotional vocabulary found in Korean prose and poetry from these periods, which serves as a crucial source for understanding not only linguistic phenomena but also the inner state of a society that has undergone significant historical, social, and technological changes. The subject of the research is emotional vocabulary as a dynamic linguistic phenomenon that not only reproduces the palette of feelings but also acts as a unique carrier of cultural memory, profound psychological experience, and key aspects of the Korean national mentality.

The main goal of this work is the comprehensive identification and analysis of transformations in emotional vocabulary, its various functions, and its significance within the broad context of sociocultural changes. The tasks set include: determining the historical prerequisites for the development of emotional vocabulary in 20th and 21st century Korean literature; analyzing its main lexico-semantic fields and linguistic devices across both centuries; investigating the specifics of the Korean linguistic representation of emotions; and characterizing the impact of digital technologies on contemporary emotional vocabulary. Furthermore, an important objective was a comparative analysis of emotional vocabulary in the works of selected 20th century writers (Yi Gwangsu, Yi Sang, Hwang Sun-won, Choi Inhun, Park Wan-suh, Cho Se-hui) and 21st century writers (Cho Nam-joo, Yi Hwan-jung, Kim Ae-ran, Jung Se-rang) from the perspective of reflecting collective traumas and individual experiences, identifying stylistic features, and forming a new field of "digital emotionality".

To achieve the stated goal and objectives, the following scientific methods were employed: historical-literary, allowing for the analysis of the context in which the works emerged; lexico-semantic, used to examine the meanings and nuances of

emotional units; structural-functional, providing for the analysis of the functions and stylistic features of emotional vocabulary in the text; the method of comparative analysis, to identify commonalities and differences between epochs and works by various authors; and a cultural approach, ensuring a deep understanding of the conceptualization of emotions in Korean literature and allowing for consideration of national peculiarities in the linguistic expression of feelings.

The scientific novelty of the research lies in its comprehensive, interdisciplinary approach to the study of emotional vocabulary, combining linguistic, cultural, and historical analysis. For the first time in the Ukrainian academic tradition, the transformations of emotional vocabulary, its thematic and motivational structures, artistic devices, and conceptual emphases have been thoroughly examined and compared within the context of national identity, collective memory, and contemporary social realities. The work emphasizes the evolution of emotional vocabulary from reflecting collective traumas to individual experiences and the phenomenon of "digital emotionality".

The practical significance of the study lies in the possibility of applying its results in the educational process at faculties specializing in Korean language, literature, culturology, and comparative literature. The materials obtained can serve as a basis for further scientific research in the fields of linguistics, psychology of language, and for the development of courses on the history of Korean culture and literature. The results of the work highlight that emotional vocabulary in Korean literary prose is a dynamic and culturally significant category that reflects the transition of Korean mentality from a collectivist to an individualized paradigm, and also provides valuable tools for automatic analysis of emotional tonalities in texts (NLP, AI) and for intercultural studies.

Keywords: *emotional vocabulary, Korean literature, Korea, collective trauma, individual experiences, digital emotionality, lexico-semantic fields, linguistic means, Korean language.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ ЛЕКСИКИ	11
1.1. Поняття та класифікація стратегій вираження емоційної лексики	11
1.2. Лексико-семантичні особливості вираження емоцій у сучасній корейській мові.....	14
Висновки до першого розділу	29
2.1. Емоційна лексика в текстах ХХ ст.: тенденції та особливості	31
2.2 Емоційна лексика у художніх текстах ХХІ ст.: еволюція та нові тенденції	41
2.3. Порівняльний аналіз емоційної лексики ХХ та ХХІ ст.	47
Висновки до другого розділу	54
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59

ВСТУП

Емоції є важливою складовою людського спілкування, і їх мовне вираження займає значне місце в системі будь-якої мови. У корейській мові, яка вирізняється своєю глибинною культурною специфікою та багатим лексико-семантичним потенціалом, вираження емоцій відбувається через складну мережу лексичних, стилістичних і контекстуальних засобів. Особливо яскраво ці особливості простежуються у художній літературі, де мова служить засобом передачі внутрішнього світу персонажів, авторських переживань і культурних кодів. Вивчення емоційної лексики в корейських художніх текстах дозволяє розкрити специфіку мовної картини світу корейського народу, а також відстежити мовні трансформації в історичній перспективі.

Актуальність дослідження. Дослідження художньої мови ХХ–ХХІ ст. відкриває широкі можливості для аналізу лексико-семантичних особливостей емоційної лексики. Літературні тексти цього періоду демонструють поступову еволюцію мовних засобів вираження емоцій, що відображає зміни у соціокультурному контексті. Такий аналіз дозволяє глибше зрозуміти трансформацію мовної репрезентації емоцій, з'ясувати, як змінюється лексичний склад і які нові семантичні відтінки з'являються в результаті переходу від традиційного до сучасного мовлення.

Питання відображення емоцій у мові є важливим напрямом лінгвістичних досліджень, адже емоційний компонент є невід'ємною частиною людського спілкування та когнітивної діяльності. Попередні наукові розвідки підкреслюють значущість аналізу лексичних засобів для розуміння механізмів вираження почуттів у різних мовах. У корейському мовознавстві вже існують праці, що висвітлюють загальні аспекти емоційної лексики та її окремі семантичні групи.

Сучасні дослідження експресивності в корейській мові також враховують вплив культурно-історичного контексту на способи емоційного самовираження через лексику. Аналіз частотності вживання певних лексичних

одиниць, асоційованих з конкретними емоціями, сприяє глибшому розумінню їхнього контекстуального функціонування та семантичних нюансів. Усвідомлення тісного взаємозв'язку між мовою, культурою та емоціями є важливим для всебічного осягнення специфіки емоційної експресії в корейській мові.

Метою дослідження є ретельне дослідження лексико-семантичних засобів вираження емоцій у корейських художніх текстах двох історичних періодів, з акцентом на особливості передавання почуттів і настроїв через мову.

Реалізація мети супроводжувалася вирішенням таких дослідницьких **завдань**:

1. Визначити теоретичні основи класифікації емоційної лексики в сучасній корейській мові.
2. Охарактеризувати способи вираження емоцій через лексико-семантичні засоби у художніх текстах.
3. Проаналізувати функції емоційної лексики у творах ХХ ст.
4. Дослідити нові тенденції у вираженні емоцій у текстах ХХІ ст.
5. Провести порівняльний аналіз емоційної лексики двох періодів і виявити спільні та відмінні риси.

Об'єктом дослідження є емоційна лексика як мовне явище в корейській художній літературі.

Предметом дослідження виступають лексико-семантичні характеристики та функціонування емоційно забарвлених одиниць у творах корейських письменників ХХ–ХХІ ст..

Методами дослідження виступають: діагностичне спостереження для виявлення функціонування емоційної лексики у художніх текстах; характеристика наукових видань; опрацювання джерел різного типу – зокрема літературознавчих, мовознавчих і культурологічних; вивчення електронних ресурсів для виявлення сучасних тенденцій мовного вираження емоцій.

Наукова новизна полягає у комплексному підході до дослідження емоційної лексики на матеріалі художніх текстів двох періодів, що дає змогу виявити закономірності та зміни у способах мовного вираження емоцій. У роботі також враховано соціокультурні чинники, що впливають на трансформацію емоційної експресії в корейському мовленні.

Такий лексико-семантичний аналіз має наукову цінність, оскільки дозволяє глибше зрозуміти особливості мовного вираження почуттів у корейській літературі та простежити, як змінюються засоби передавання емоцій залежно від епохи, жанру і стилю. Дослідження сприяє розширенню уявлень про емоційно забарвлену лексику як інструмент художнього впливу, а також дозволяє глибше осмислити специфіку виразного мовлення корейською мовою. Застосування результатів дослідження може бути корисним у процесі викладання корейської мови як іноземної, а також підвищує культурне розуміння мовленнєвих нюансів корейської культури.

Практичне значення результати цього дослідження мають широке практичне застосування в кількох сферах, пов'язаних з корейською мовою та культурою. Передусім, поглиблений аналіз емоційно забарвленої лексики в художньому дискурсі може стати корисним джерелом для викладачів і здобувачів освіти, які вивчають корейську мову як іноземну. Опанування емоційно виразних мовних засобів сприяє розвитку комунікативної компетентності та збагаченню лексичного запасу.

Одержані висновки також становлять інтерес для лінгвістів, перекладачів і культурологів, які працюють із текстами корейською мовою. Дослідження допоможе точніше інтерпретувати емоційний підтекст висловлень і відтворювати його в перекладі з урахуванням культурної специфіки оригіналу. У цьому контексті емоційна лексика розглядається не лише як мовне явище, а й як маркер культурної ідентичності.

Крім того, робота може бути використана в галузі міжкультурної комунікації, де важливу роль відіграє розуміння емоційних кодів різних мов.

Знання особливостей емоційного мовлення сприяє налагодженню ефективної взаємодії між представниками різних культур, зокрема у сферах міжнародної освіти, дипломатії та бізнесу.

Таким чином, практичне значення дослідження полягає у його потенціалі для удосконалення мовної освіти, підвищення якості перекладу та поглиблення міжкультурного діалогу на основі осмислення емоційної складової мовлення.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ ЛЕКСИКИ

1.1. Поняття та класифікація стратегій вираження емоційної лексики

Мова є важливим засобом спілкування, але її роль не обмежується лише передачею фактів чи думок. За допомогою мови людина може висловлювати свої почуття, емоції, ставлення до людей, подій чи явищ. Коли ми радіємо, сердимось, здивовані чи засмучені, ми не просто говоримо про це – ми використовуємо особливі слова, які передають наш емоційний стан.

К. Ізард розробив класифікацію, в якій визначив 12 основних (базових) емоцій. Ці емоції він виділяє на підставі низки критеріїв, зокрема: наявності характерних нейрофізіологічних механізмів, специфічної міміки, що їх супроводжує, виразного й усвідомленого емоційного переживання, а також їхньої еволюційної зумовленості та адаптивної ролі для людини. До переліку базових емоцій входять: цікавість (흥미), радість (기쁨), здивування (놀람), смуток (슬픔), гнів (분노), відраза (혐오), зневага (경멸), страх (두려움), сором (수치심), збентеження (당황), провина (죄책감) та любов (사랑). Інші емоційні стани формуються як комбінації або похідні від цих базових емоцій [25, с. 631–642].

Емоційна лексика – це лексичний ресурс мови, що слугує для вербалізації психоемоційних станів, переживань, ставлення суб'єкта до дійсності, до самого себе або до іншого об'єкта. Як зазначає С. М. Єрмоленко, емоційна лексика – це "лексичні одиниці, що фіксують у своїй семантичній структурі емоційно-оцінне ставлення мовця до предмета мовлення" [7, с. 250].

Емоційність у мовленні проявляється не лише на лексичному, а й на фонетичному, морфологічному, синтаксичному та прагматичному рівнях. Проте саме лексика становить базовий рівень її вербалізації, оскільки виконує первинну номінативну функцію – фіксує, називає та класифікує емоції [21, с. 34].

Згідно з підходом Н. Д. Іванової, один із них передбачає умовний поділ

на лексику емоцій, тобто слова, що прямо називають певні емоції, та на експресивну лексику – емоційно забарвлені слова, які передають емоційне ставлення, не завжди називаючи конкретне почуття [9, с. 89].

У вузькому розумінні емоційна лексика – це слова з чітко вираженим емоційним компонентом значення, зокрема радість, смуток, ненависть, сором, любов, які безпосередньо вказують на емоційний стан, і розподіляється за позитивною, негативною та нейтральною оціночністю [13, с. 181-183]. У межах цих груп можуть функціонувати синонімічні ряди з різними ступенями інтенсивності (градуйована шкала): 기쁘다 (радіти) → 행복하다 (бути щасливим) → 감격하다 (бути глибоко зворушеним) [10, с. 117-118]. У ширшому розумінні до емоційної лексики належать також ті мовні одиниці, які набувають емоційного забарвлення в певному контексті (лексико-граматичні ознаки):

- прикметники: 무서운 (страшний), 아름다운 (красивий).
- дієслова: 사랑하다 (любити), 싫어하다 (не любити, відчувати антипатію).
- вигуки: 아! (ах!), 어머! (ой!).
- метафори: 가슴이 찢어지다 (досл. серце розривається – переживати сильний біль).
- фразеологізми: 속이 시원하다 (досл. душа прохолодна – відчувати полегшення).
- евфемізми: 돌아가시다 (згаснути – замість грубішого 죽다 – померти) [16, с. 83].

У цьому контексті доцільно розглянути поняття стратегії вираження емоцій, яке активно використовується в сучасному мовознавстві, зокрема в прагмалінгвістиці та стилістиці. Стратегія вираження емоцій – це сукупність мовних засобів і прийомів, які свідомо або підсвідомо обирає мовець для передання свого емоційного стану, ставлення або оцінки в рамках конкретної

комунікативної ситуації. Інакше кажучи, це структурована модель мовленнєвої поведінки, яка реалізує емоційний вплив через вербальні або невербальні компоненти мови [12, с. 81-85].

Застосування тієї чи іншої стратегії залежить від низки чинників: інтенції мовця, соціального статусу співрозмовника, контексту спілкування, стилю тексту, а також культурно-національних норм.

Можна виокремити три основних стратегії вираження емоцій у мові, які базуються на характері мовного кодування емоційного змісту:

1) Номінативно-виразна стратегія. Це використання лексем, які безпосередньо позначають емоцію. Такі слова мають чітко фіксовану емоційну семантику, яка не змінюється залежно від контексту. Наприклад: 기쁘다 – "радіти", 슬프다 – "бути сумним", 무섭다 – "лякатися". Ці одиниці формують ядро емоційної лексики, що виконує пряму номінативну функцію – позначення емоційного стану.

2) Описово-виразна стратегія. У цьому випадку емоції не називаються прямо, а передаються через образність, метафору, фразеологізми, або синтаксичні побудови. Такий спосіб дає змогу уникнути надмірної експресії та зробити висловлювання естетично насиченим. Наприклад: 가슴이 아프다 ("болить серце") – про душевний біль; 눈물이 맺히다 ("наповнилися очі сльозами") – про смуток; 심장이 두근두근하다 – метафора емоційного збудження.

Особливу роль у цій стратегії відіграють фразеологізми, які в корейській мові часто мають культурно зумовлену символіку. Емоції, які в українській можуть вербалізуватися одним словом, у корейській потребують опису через емоційні ситуації або тілесні відчуття (соматизми): 속이 쓰리다 – "печіння в животі", тобто, образне вираження душевного болю.

3) Номінативно-описова стратегія. Передбачає вираження емоцій через ширший контекст: опис ситуації, внутрішні монологи, мовленнєву інтонацію, поведінкові прояви персонажа. Наприклад, у художньому творі може бути

відсутня пряма вказівка на емоцію, проте вона буде очевидною з опису обставин чи реакцій героя. У цьому випадку емоційна лексика включається до структури емоційного сценарію, який декодується читачем завдяки загальнокультурному досвіду. Ця стратегія має особливу цінність у літературних творах, де емоція є прихованою, натяком, "виведеною" з глибини тексту. Саме така непряма подача створює естетичну напругу та викликає глибше емоційне співпереживання в читача [2, с. 10].

Залежно від ступеня вираженості емоцій, також розрізняють експліцитну (пряму, явно виражену) та імпліцитну (приховану, натякову) емоційність. *"Експліцитна та імпліцитна оцінка – знак дієвості емоційного впливу, що визначає специфіку перебігу комунікативного процесу."* [3, с. 21]. Ця класифікація співвідноситься із зазначеними вище стратегіями, зокрема: номінативно-виразна стратегія відповідає експліцитному типу, а описово-виразна та номінативно-описова – імпліцитному.

1.2. Лексико-семантичні особливості вираження емоцій у сучасній корейській мові

Корейська мова, функціонує в межах своєрідного мовного простору зі складною системою ввічливості та соціальних норм, формує унікальні моделі вираження емоцій. У ній поєднуються риси глибинної чуттєвості з культурною стриманістю у демонстрації емоцій, що зумовлює особливий характер емоційної лексики. У контексті вираження емоційної лексики важливо враховувати також етнопсихологічну характеристику корейців, зокрема їхню високу емоційну чутливість та експресивність, які поєднуються з культурною традицією стриманого вербалізування почуттів. Корейці, попри зовнішню стриманість, мають високу внутрішню емоційну насиченість, яку вони виявляють через мову тіла, інтонацію, символічні образи й підтекст. Часто емоційний зміст не проговорюється прямо, а приховується за

культурними кодами – тому емоційна лексика в корейській мові нерідко не є декларативною, а контекстуально опосередкованою [26, с. 250].

Лексичний рівень є основним і найбільш безпосереднім засобом вираження емоцій, надаючи базові одиниці для їх номінації та опису. У сучасній корейській мові можна виділити кілька основних категорій емоційної лексики, кожна з яких виконує певну функцію у вербалізації афективних станів, відображаючи найтонші нюанси людських почуттів.

Перш за все, це номінативні одиниці на позначення емоцій, тобто іменники, які безпосередньо називають або концептуалізують емоційні стани. До цієї групи належать такі фундаментальні лексеми, як 기쁨 (радість), що передає відчуття щастя та задоволення; 슬픔 (сум), що відображає смуток, горе, меланхолію; 분노 (гнів), що виражає сильне незадоволення та роздратування; 두려움 (страх), що позначає почуття тривоги, жаху або страху; 놀라움 (здивування), що описує раптову, несподівану реакцію; 사랑 (любов), що охоплює спектр від ніжної прихильності до глибокої пристрасті; 미움 (ненависть), що виражає сильне неприйняття; 희망 (надія), що символізує оптимістичне очікування майбутнього, та 절망 (відчай), що протиставляється надії, позначаючи її повну відсутність. Важливо зазначити, що значна кількість цих термінів є запозиченнями з китайської мови, що свідчить про глибокі історичні мовні та культурні контакти та їх значний вплив на формування корейської лексики. Незважаючи на своє походження, ці лексеми глибоко інтегровані в семантичну структуру корейської мови і активно функціонують у всіх стилях мовлення, утворюючи ядро емоційності [17, с. 119–120].

Другу групу складають дієслова емоційного стану, або так звані психологічні дієслова, які описують дії, процеси або внутрішні стани, пов'язані з переживанням емоцій. Ці дієслова динамічно відображають розвиток або прояв емоції. Типовими прикладами є: 기뻐하다 (радіти), що

означає активно переживати радість; 슬퍼하다 (сумувати), що передає процес переживання смутку; 화내다 (сердитися), що вказує на активний вияв гніву; 두려워하다 (боятися), що описує стан страху; 놀라다 (дивуватися), що означає раптову емоційну реакцію на щось несподіване; 사랑하다 (любити), що передає дію чи стан любові; 미워하다 (ненавидіти), що вказує на вияв ненависті; 기대하다 (сподіватися), що описує активне очікування чогось. Характерною особливістю багатьох дієслів цієї категорії є їхнє утворення від іменників емоцій за допомогою продуктивного суфікса – 하다 (наприклад, 기쁨 (радість) + – 하다 → 기뻐하다 (радіти); 사랑 (любов) + – 하다 → 사랑하다 (любити) [45, с. 395]. Цей словотвірний механізм підкреслює динамічний аспект емоційних процесів, вказуючи на активне переживання або вияв емоції суб'єктом, а також на трансформацію іменникової концепції емоції у дієслівну дію. Таким чином, корейська мова чітко розрізняє статичну назву емоції та динамічний процес її переживання.

Третя категорія представлена прикметниками емоційного стану, що описують якісну характеристику об'єкта, суб'єкта або ситуації, яка викликає або виражає певну емоцію. Ці прикметники виконують функцію атрибуції, надаючи емоційну оцінку або опис. До них належать 기쁜 (радісний), що характеризує об'єкт або суб'єкт, що випромінює або викликає радість (наприклад, "기쁜 소식" – "радісна новина"); 슬픈 (сумний), що описує те, що викликає смуток ("슬픈 영화" – "сумний фільм"); 화나는 (злий, той, що викликає гнів), що вказує на джерело гніву ("화나는 일" – "справа, що викликає гнів"); 무서운 (страшний, той, що викликає страх), що описує об'єкт, який лякає ("무서운 이야기" – "страшна історія"); 놀라운 (дивовижний), що характеризує щось надзвичайне ("놀라운 능력" – "дивовижна здатність"); 사랑스러운 (люблячий, той, що викликає любов або чарівний), що описує об'єкт, гідний любові ("사랑스러운 아기" – "чарівне немовля"); 희망찬

(сповнений надії), що характеризує стан оптимізму ("희망찬 미래" – "сповнене надії майбутнє") [28, с. 569–570]. Разом з прислівниками у підсиленні інтенсивності емоцій можуть використовуватися підсилювальні частки. Ці лексичні елементи дозволяють мовцю акцентувати увагу на ступені інтенсивності переживання, роблячи його більш виразним. До них належать 정말 (справді, дійсно), 아주 (дуже), 너무 (занадто, надто – часто використовується для підсилення як негативних, так і сильних позитивних емоцій), 몹시 (надзвичайно, вкрай), 매우 (дуже). Наприклад, "정말 기뻐요" ("Я справді щасливий") передає щире, інтенсивне радість, тоді як "너무 피곤해요" ("Я надзвичайно втомлений") підкреслює високий ступінь втоми [28, с. 566–567].

Четверту групу формують прислівники емоційного стану, які конкретизують спосіб вираження емоції або її інтенсивність, модифікуючи дієслова, прикметники або інші прислівники. Вони додають мовленню деталізації та точності у передачі афективного стану. Прикладами є 기쁘게 (радісно), що описує дію, виконану з радістю; 슬프게 (сумно), що характеризує дію, виконану зі смутком; 화나게 (зло), що вказує на спосіб дії, що викликає гнів або виконується зі злістю; 무섭게 (страшно), що описує дію, що лякає або відбувається зі страхом. Варто також згадати прислівники, які опосередковано вказують на емоційний стан, наприклад, 열심히 (старанно, ретельно), що може опосередковано вказувати на рішучість, ентузіазм або навіть тривогу, що викликає емоційну напругу під час виконання дії [27, с. 2–3].

Особливе місце у вираженні емоцій, а також у формуванні унікального колориту корейської мови, посідають ідеофони. До них належать вигуки (елементи мови, що виражають сильні почуття або миттєві емоційні реакції, наприклад, 아! (подив, розчарування), 아이구! (біль, здивування, розчарування) та ономапоєя (звуконаслідувальні слова). Останні лексичні

одиниці часто імітують звуки, пов'язані з певними емоціями або явищами, або рухи та стани, що супроводжують емоційне переживання, несучи сильне емоційне забарвлення. Наприклад, 깔깔깔 (імітація гучного, безтурботного сміху, що виражає велику радість або веселощі); 영영 (імітація гучного, невтішного плачу, що вказує на сильний смуток, горе або біль); 두근두근 (імітація швидкого, ритмічного стукоту серця від хвилювання, страху або радості, що передує важливому моменту); 벌렁벌렁 (імітація сильного, нерівномірного, нервового серцебиття, що передає неспокій або паніку); 싱글벙글 (опис широкої, сяючої усмішки, що передає безтурботне щастя); 우물쭈물 (опис нерішучих, м'яких рухів, що можуть вказувати на сором'язливість або нерішучість) [15, с. 109-110].

Їхнє використання є однією з найхарактерніших особливостей корейського мовлення, що надає йому особливої живості, експресивності та емоційної насиченості. Ідеофони часто використовуються для відображення не тільки фізичних звуків чи рухів, а й внутрішніх емоційних станів, роблячи їх майже відчутними для співрозмовника і створюючи яскравий, образний емоційний портрет.

Окрім лексичних одиниць, сучасна корейська мова активно використовує складну систему афіксів і граматичних конструкцій для модифікації емоційного значення слів, передачі інтенсивності емоцій або вираження модальності мовця. Це демонструє синтаксичний та морфологічний рівні емоційної об'єктивації, які є не менш важливими, ніж суто лексичні засоби. Ці механізми дозволяють не лише назвати емоцію, а й передати її динаміку, інтенсивність, ставлення мовця до неї та її причини.

На морфологічному рівні окремі суфікси можуть надавати словам специфічного емоційного відтінку, суттєво розширюючи їхнє семантичне поле та додаючи нові конотації. Наприклад, суфікс – 슨럽다 є високопродуктивним і приєднується до іменників, утворюючи прикметники,

що вказують на якість, яка викликає певну емоцію або емоційний стан. Розгляньмо його приклади: 자랑스럽다 (гордий, той, що викликає гордість; від 자랑 – гордість), 걱정스럽다 (тривожний, той, що викликає занепокоєння; від 걱정 – занепокоєння), 실망스럽다 (розчаровуючий; від 실망 – розчарування), 당황스럽다 (бентежний, збентежений; від 당황 – збентеження), 만족스럽다 (задовільний, той, що викликає задоволення; від 만족 – задоволення). Кожен із цих прикметників описує об'єкт або ситуацію, що є джерелом відповідної емоції, поглиблюючи семантику початкового іменника. Подібним чином, суфікс –롭다 (наприклад, 평화롭다 – мирний; 신비롭다 – таємничий, загадковий; 고통스럽다 – болісний) також може передавати емоційний стан, пов'язаний зі спокоєм, таємничістю, стражданням або іншими складними відчуттями, що надають якості певного емоційного забарвлення [29, с. 95–97].

На синтаксичному рівні корейська мова вирізняється надзвичайно складною системою емоційних закінчень речень, які є невід'ємною частиною корейської граматики та її головною особливістю. Ці закінчення не просто виконують граматичну функцію (наприклад, визначення типу речення – розповідне, питальне, спонукальне, окличне, пропозитивне), а й виражають тонке емоційне ставлення мовця, його модальність, рівень ввічливості, а також суб'єктивну оцінку події або висловлювання. Ця система є одним із найпотужніших інструментів для передачі найтонших емоційних нюансів у корейській мові. Розгляньмо деякі з них:

Закінчення – 네요 часто виражає здивування, захоплення, нове усвідомлення або відкриття, що базується на безпосередньому спостереженні або досвіді мовця. Воно передає відчуття "О, я помітив це!" або "Я бачу, що це так!". Наприклад: "꽃이 정말 예쁘네요!" ("Квіти справді дуже красиві!") – тут виражається не просто констатація факту, а щире захоплення або приємне здивування [32, с. 237].

Закінчення – **군요** виражає усвідомлення, що ґрунтується на попередніх знаннях, фактах або спостереженнях, часто з відтінком здивування чи підтвердження чогось уже відомого або щойно усвідомленого. Воно може передавати почуття "Ах, ось воно як!" або "Зрозуміло!". Наприклад: "날씨가 오늘 아주 맑군요!" ("Погода сьогодні дуже ясна, правда!") – мовець, можливо, очікував іншого або тепер підтверджує свої припущення [32, с. 367].

Закінчення – **지** є багатозначним і може виражати припущення, пораду, заохочення, але в певному контексті, особливо при підвищенні інтонації, може нести відтінок роздратування, здивування, докору або самороздумів. Наприклад: "왜 아직 안 오지?" ("Чому він досі не прийшов?") – це може бути висловлено з нетерпінням або легким роздратуванням [32, с. 379].

Закінчення – **르까** виражає сумнів, припущення, питання-роздум або обережне питання до співрозмовника. Воно передає емоцію невпевненості або роздумів. Наприклад: "내일 비가 올까?" ("Чи піде завтра дощ?") – виражає сумнів щодо погодних умов. Усі ці закінчення дозволяють передавати не тільки зміст висловлювання, а й широкий спектр емоційних реакцій, модальних значень та тонких психологічних станів мовця, роблячи корейську мову надзвичайно виразною та нюансованою [32, с. 370].

Вираження емоцій у корейській мові не може бути повноцінно зрозуміле без урахування її тісного, нерозривного зв'язку з глибоким культурним контекстом та національними цінностями. Культура є визначальним чинником, що формує специфічні способи переживання, інтерпретації, вербалізації та, що не менш важливо, приховування або стримування емоцій. Ці унікальні культурні особливості значно впливають на вибір як лексичних, так і граматичних засобів для вираження емоційних станів, диктуючи норми та правила їхнього соціально прийнятного прояву.

Одним із ключових понять у корейській комунікації є **눈치** – це глибоко вкорінене і часто інтуїтивне вміння "читати атмосферу", "відчувати настрій

інших", "вловлювати невербальні сигнали" та "орієнтуватися в ситуації" без прямого словесного вираження. Це поняття передбачає надзвичайно високий ступінь чутливості до контексту, міжособистісних відносин, соціальної ієрархії та поточного емоційного стану співрозмовників. Відповідно до цього, корейці часто виражають емоції не прямолінійно, а опосередковано, використовуючи натяки, тональність голосу, вираз обличчя, жести та мовчання. Метою такого непрямого вираження є уникнення прямої конфронтації, збереження гармонії у соціальних взаємодіях та уникнення "втрати обличчя" – як власного, так і співрозмовника. Пряме або надмірно експресивне вираження сильних, особливо негативних, емоцій може розцінюватися як нетактовність, незрілість або навіть агресія, що порушує встановлений соціальний порядок і гармонію групи. Це призводить до переваги використання більш м'яких, обережних, опосередкованих форм вираження емоцій, що, у свою чергу, вимагає від співрозмовника здатності інтерпретувати підтекст, розуміти приховані натяки та контекстуальні сигнали. Це створює унікальну комунікативну динаміку, де значна частина емоційного обміну відбувається на невербальному та імпліцитному рівнях [44, с. 3242–3243].

Глибоко вкорінене в корейській культурі поняття **한** (хан) є комплексним і багатоплановим почуттям, що практично не має точного аналога в інших мовах і через свою глибину та багатогранність надзвичайно важко перекладається одним словом. Воно поєднує в собі елементи глибокого смутку, образи, жалю, туги, безсилля, розчарування, ностальгії за втраченим, що накопичується протягом тривалого часу. Це може бути наслідком історичних подій (наприклад, колоніальне минуле, поділ країни), особистих трагедій, несправедливості, невиконаних бажань або нереалізованих прагнень. Хан часто виражається не через прямі декларації емоцій, а через сублімацію в мистецтві, зокрема в ліричних народних піснях, літературі, поезії, традиційних драматичних формах. Цей феномен підкреслює схильність корейців до

глибокого внутрішнього переживання емоцій, які не завжди знаходять відкрите зовнішнє вираження, а трансформуються та сублімуються в культурних проявах, дозволяючи індивіду прожити і виразити свої почуття через колективну форму. Це також вказує на прийняття певного рівня страждання як невід'ємної частини життя, що відображається у мовних засобах вираження [8, с. 76-79].

Оскільки корейська культура є більш колективістською порівняно з багатьма індивідуалістичними західними культурами, це також значно впливає на те, як емоції виражаються і сприймаються. У колективістському суспільстві пріоритет надається інтересам групи, а не індивіда. Відповідно, індивідуальні емоції, особливо ті, що можуть сприйматися як деструктивні для гармонії групи (наприклад, надмірний гнів, відкрите невдоволення), можуть бути приглушені або скориговані на користь підтримки групової єдності, консенсусу та колективного благополуччя. Відкрите вираження сильних негативних емоцій, що можуть порушити злагоду або створити дискомфорт для групи, часто не вітається у публічних місцях або у формальних ситуаціях. Проте це не означає відсутність емоцій; швидше, їхній прояв регулюється соціальними нормами. При цьому, у неформальному колі, серед близьких друзів та родичів, емоції можуть виражатися значно вільніше та безпосередніше, що демонструє дуальність емоційної поведінки залежно від соціального контексту.

Нарешті, ієрархія та формальність, що відображені у складній системі звертань та розгалужених рівнях мови (наприклад, 높임말, 존댓말 – ввічлива мова, що використовується до старших або осіб вищого статусу; 반말 – неформальна мова, що використовується між рівними або до молодших), також безпосередньо впливають на вибір лексики та граматичних конструкцій для вираження емоцій. У ситуаціях, що вимагають поваги до старших за віком, статусом або посадою осіб, перевага надається більш ввічливим, опосередкованим та стриманим формам вираження емоцій. Пряме,

експресивне вираження сильних негативних емоцій може бути розцінене як прояв неповаги або навіть агресії, що може бути табуйованим у певних комунікативних контекстах і призвести до негативних соціальних наслідків. Це підкреслює надзвичайну важливість соціального контексту, статусу та ролі мовця і слухача у вербалізації емоцій у корейській мові, де мовний етикет є невід'ємною частиною емоційного вираження [26, с. 250-256].

1.3. Емоційна лексика у художніх текстах: функції та стилістичні особливості

Художній текст як естетично організована форма мовлення реалізує емоційні одиниці не лише як засоби номінації, а й як компоненти багатофункціонального стилістичного комплексу. Саме в художньому дискурсі емоційна лексика набуває максимального семантичного, функціонального та стилістичного навантаження. Її використання не обмежується лише передачею емоційного стану, а включає формування смислових домінант, розгортання емоційного фону, реалізацію авторської інтенції, створення поетики образу тощо. У цьому контексті необхідно системно осмислити два взаємопов'язані аспекти: функції емоційної лексики в художньому тексті та стилістичні особливості її реалізації. *"Мовні знаки, утілені у тексті, виступають у ролі індикаторів, структура яких допомагає встановити наявність загальної емоційності."* [2, с. 11].

Тобто, емоційна лексика в художньому тексті тісно пов'язана з тим, як зображується людина – її зовнішність, почуття, внутрішній світ. Такі слова відіграють важливу роль у створенні стилю автора: через них передається емоційне ставлення, настрій, індивідуальний погляд на світ. Хоча ця лексика має загальні правила вживання в мові, кожен письменник використовує її по-своєму, додаючи особливих відтінків. Завдяки цьому така лексика стає частиною авторського стилю і допомагає зробити текст емоційно насиченим, яскравим і неповторним [2, с. 11–12].

Функція як лінгвістичне поняття означає цілеспрямованість мовного елемента – роль, яку він відіграє в комунікативному акті або текстовому просторі. У межах художнього тексту функції емоційної лексики є не лише відображенням загальних комунікативних потреб, а й компонентами специфіки літературного мовлення. Їх слід розглядати у зв'язку з літературною стилістикою та прагматикою.

Незважаючи на те, що універсальної класифікації не існує, можна виокремити кілька основних функцій емоційної лексики в художньому дискурсі. До найважливіших належать: експресивна, оцінна, стилістично-організаційна та естетична функції.

1. Експресивна функція. Центральна й найчастіше згадувана функція емоційної лексики. Вона полягає у передачі суб'єктивних переживань, почуттів, настроїв, станів. Це первинний пласт функціонування емоційної лексики, який безпосередньо пов'язаний із психологічною природою мовлення.

У художньому тексті експресивність не лише інформує про внутрішній стан персонажа або ліричного "я", а й вибудовує емоційне тло всього тексту. Таким чином, емоційна лексика виконує функцію створення "емоційного резонансу" між автором, текстом і читачем. Експресивна функція реалізується через використання лексем, які мають у своїй семантичній структурі ознаку емоційної оцінки або емоційного стану (емоційно-оцінні прикметники, дієслова почуттів, вигуки тощо) [2, с. 12].

2. Оціночна функція. На відміну від експресивної, яка фіксує сам факт наявності емоцій, оціночна функція зосереджується на аксіологічному вимірі. Вона відображає ставлення мовця до явища, предмета або особи, виражаючи схвалення, несхвалення, симпатію, антипатію, страх, захоплення, зневагу тощо. У художньому мовленні оціночна функція має подвійну спрямованість: вона діє як засіб формування авторської позиції (оцінки), а також як характеристика суб'єктивного бачення персонажів. Завдяки цьому текст набуває багатоголосності, психологічної глибини. Оцінність у художньому

тексті завжди має емоційне підґрунтя. Емоційна лексика стає каналом вираження цієї оцінності, а іноді – прихованої моральної позиції автора. Особливо це характерно для текстів, у яких емоційність є маркером критичного або філософського дискурсу [5, с. 90–91].

3. Стилiстично-органiзацiйна функцiя. Художнiй текст – це структурований естетичний органiзм, де кожен лексичний елемент має не лише семантичне, а й стилiстичне значення. У цьому контекстi емоцiйна лексика не лише "говорить про почуття", а й формує стиль – емоцiйно забарвлений, iнтимний, лiричний або, навпаки, гротескний, сатиричний.

Залежно від типу твору, жанрових особливостей та авторського задуму емоційна лексика може виступати засобом, індивідуалізації мовлення персонажів, створення емоційно насиченого ритму, реалізації інтертекстуальних зв'язків через цитати або алюзії на загальновідомі емоційно значущі фрази; стилістичний контраст між нейтральним та емоційно забарвленим мовленням. Це надає художньому мовленню пластичності, поліфонії та стилістичної напруги [19, с. 155].

4. Естетична функція. Емоційна лексика сприяє не лише передачі значень, а й створенню естетичної виразності. Вона працює на рівні метафори, епітета, символу, звуку, ритму. Художній образ, позбавлений емоційної насиченості, втрачає свою глибину, тому емоційна лексика є основою поетичної образності, художнього узагальнення, суб'єктивізації опису [18, с. 209].

Стилiстичнi особливостi емоцiйноi лексики – це способи та закономірності використання емоційно забарвлених слів, які виконують художньо-естетичну функцію, зберігаючи при цьому свій емоційний зміст. Вони відображають не лише емоційний стан мовця або персонажа, а й мовленнєвий стиль автора, жанрову приналежність твору, а також індивідуально-авторський підхід до емоційної виразності.

Інакше кажучи, стилістичні особливості – це форми реалізації емоційної лексики в мові художнього твору, які впливають на його виразність, естетику та сприйняття читачем.

Основними стилістичними особливостями емоційної лексики є:

1. Використання емоційно забарвленої лексики у складі тропів (метафор, епітетів, гіпербол). Одна з основних стилістичних стратегій, за допомогою якої автор досягає естетичної насиченості тексту [10, с. 473-474]; Метафора дозволяє емоції вивести на рівень символічного сприйняття; Епітет підкреслює характер емоційного стану; Гіпербола може перебільшено передавати силу почуття. Приклад: "가슴이 찢어지는 듯한 슬픔" (дос., сум, що наче розриває груди) – метафоричне зображення не просто смутку, а його крайньої, трагічної інтенсивності.

2. Контраст емоційної та нейтральної лексики. Цей контраст підсилює емоційне навантаження: на фоні спокійного або описового мовлення, емоційна лексика виділяється, привертає увагу, іноді стає стилістичним кульмінаційним центром [31, с. 167]. Приклад: "나는 단지 조용히 걷고 있었다. 그런데 갑자기, 눈물이 왈칵 쏟아졌다." (Я просто тихо йшла. Та раптом сльози хлинули рікою.) – раптовий емоційний вибух на фоні спокійного опису створює сильний художній ефект.

3. Індивідуалізація мовлення персонажів через емоційно забарвлену лексику. Кожен персонаж у художньому творі має власний мовний портрет. Використання емоційної лексики дозволяє стилістично окреслити характер, вік, емоційний стан і навіть соціальний статус героя. Наприклад, персонаж – підліток може використовувати вигуки, розмовні емоційно забарвлені слова, тоді як старша персона може говорити уривчасто або надто стримано, але при цьому використовувати слова з високим емоційним тонусом. Наприклад, корейське слово 서글프다 – "гірко", "болісно" – може бути вимовлене спокійною, майже безбарвною інтонацією, але для носія мови воно миттєво передає відчуття глибокого смутку та розчарування. Це є яскравим прикладом

того, як мовна і культурна специфіка впливає на передачу емоцій, дозволяючи автору за допомогою одного слова розкрити цілий світ почуттів персонажа, роблячи його мовний портрет унікальним та живим [20, с. 155-156].

4. Повтор і паралелізм емоційних конструкцій. Повторювання емоційно насичених слів або граматичних конструкцій посилює емоційний ефект і надає тексту ритмічності. Повторювання емоційно насичених слів, фраз або граматичних конструкцій посилює емоційний ефект, створюючи наростаюче відчуття, акцентуючи увагу на певних почуттях чи ідеях. Це не лише підкреслює інтенсивність емоцій, а й надає тексту особливої ритмічності та мелодійності, що особливо характерно для поетичних текстів. У віршах повторення може створювати рефрен, який багаторазово підсилює емоційне забарвлення, або ж використовуватися для передачі нав'язливої думки, глибокого страждання чи нестримної радості. У корейській поезії та прозі часто зустрічається повторення дієслівних закінчень або цілих фраз для посилення емоцій [6, с. 32].

Наприклад, у відомих корейських народних піснях або ліричних творах можна знайти рядки, де повторюється "아리랑 아리랑 아라리요", що створює меланхолійний, тужливий настрій. Або ж, для передачі наростаючого відчаю, автор може багаторазово використовувати фразу на кшталт "끝없이, 끝없이..." (нескінченно, нескінченно...), що підкреслює безвихідь ситуації. Це створює ефект занурення, де емоції не просто описуються, а відчуваються читачем як частина ритму та пульсації самого тексту.

5. Інтертекстуальні алюзії на емоційно значущі культурні фрази.

У корейській літературі часто з'являються алюзії до відомих фраз із народної поезії, класики або сучасної культури. Якщо ці вислови мають емоційне підґрунтя, вони набувають стилістичної ваги, відтворюючи колективну емоційну пам'ять. Використання таких алюзій дозволяє автору досягти миттєвого та глибокого емоційного резонансу з читачем, адже ці фрази вже несуть у собі накопичений культурний та емоційний досвід [4, с.

187-188]. Наприклад, цитування чи парафраз рядків з класичних 시조 (сіджо – традиційний корейський ліричний вірш) може викликати відчуття туги за минулим, печалі чи радості, залежно від оригінального змісту віршу.

Також залежно від жанру та індивідуального стилю автора, стилістичні особливості емоційної лексики можуть суттєво варіюватися. У ліричних творах вона може домінувати, створюючи інтимну, сповідальну атмосферу. У епічних творах, хоча й використовується більш стримано, вона все ж відіграє ключову роль у розкритті психологічної глибини персонажів та мотивуванні їхніх вчинків. У сатиричних творах емоційна лексика може застосовуватися з іронічним чи саркастичним підтекстом, створюючи комічний або викривальний ефект. Це дозволяє авторам віртуозно маніпулювати емоціями читача, занурювати його у світ персонажів та формувати цілісний, яскравий та незабутній образ художньої реальності.

Висновки до першого розділу

У корейській мові емоційна лексика посідає надзвичайно важливе місце в структурі художнього мовлення, слугуючи засобом глибокої експресивної передачі внутрішніх станів, почуттів та оцінок. Її використання тісно пов'язане з національно-культурною специфікою та мовною картиною світу корейців, адже емоційність у корейській мові часто вербалізується контекстуально опосередковано, поєднуючи глибинну чуттєвість зі стриманістю у її зовнішньому вираженні.

Класифікація емоційної лексики за семантичними групами дозволяє виявити її зв'язок із базовими емоційними концептами, які відображаються в лексичних одиницях через значення, конотації та асоціативні ряди. До таких одиниць належать іменники (назви емоцій), дієслова (динаміка переживання), прикметники (якісні характеристики) та прислівники (інтенсивність). Особливу роль відіграє контекст, у якому реалізуються смислові відтінки емоційної лексики, змінюючи її виразність та функцію залежно від жанру, інтонації й авторського задуму.

Стратегії вираження емоцій у корейській мові охоплюють як експліцитні (номінативно-виразні), так і імпліцитні (описово-виразні та номінативно-описові) способи. Номінативно-виразна стратегія базується на прямому називанні емоцій, тоді як описово-виразна реалізується через образність, метафори, фразеологізми та інші мовні засоби. Номінативно-описова стратегія передає емоції через ширший контекст, опис ситуації або поведінкові прояви персонажа. Ця дуальність підкреслює культурну схильність корейців до непрямого вираження емоцій, що зумовлено, зокрема, концептами 눈치 (інтуїтивне розуміння ситуації), 한 (багатошаровий смуток), колективізмом та впливом ієрархії у мовленні.

Крім суто лексичних одиниць, велику роль у вираженні емоцій у корейській мові відіграють ідеофони (вигуки та ономапоєя), які надають мовленню надзвичайної живості, експресивності та образності, роблячи

внутрішні стани майже відчутними. Важливим також є морфологічний рівень, де суфікси можуть додавати емоційний відтінок словам, а на синтаксичному рівні емоції передаються через унікальну систему емоційних закінчень речень, які виражають тонкі нюанси модальності, здивування, підтвердження чи сумнів.

Стилістичні особливості емоційної лексики в художніх текстах полягають у її здатності трансформуватися відповідно до контексту – набуваючи символічного, метафоричного або навіть протилежного змісту. У художньому дискурсі емоційна лексика виконує низку важливих функцій: експресивну (передача почуттів та створення емоційного резонансу), оціночну (відображення ставлення автора чи персонажа), стилістично-організаційну (формування стилю твору, індивідуалізація мовлення персонажів, створення ритму) та естетичну (творення художньої образності та виразності). Автори використовують емоційну лексику у складі тропів (метафор, епітетів), створюють контраст з нейтральним мовленням, задіюють повтори та паралелізми, а також інтертекстуальні алюзії на культурно значущі емоційні фрази для посилення художнього впливу.

Емоційна лексика виступає не лише засобом вираження емоцій, а й інструментом створення естетичного враження та потужного художнього впливу, що формує цілісну, яскраву та психологічно насичену картину художньої реальності. Вона відображає складну взаємодію між мовою, культурою та внутрішнім світом людини.

РОЗДІЛ II. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕМОЦІЙНОЇ ЛЕКСИКИ В КОРЕЙСЬКИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ ХХ–ХХІ

2.1. Емоційна лексика в текстах ХХ ст.: тенденції та особливості

У 1910 р. Корею окупувала Японія. Корейцям заборонили говорити рідною мовою та вивчати західні мови. Японська адміністрація, яка прагнула повністю позбавити корейців національної ідентичності, вжила різноманітних заходів для жорстокого придушення не лише корейських політичних лідерів, але й письменників. Письменники, яких вважали "особливо небезпечними", були позбавлені основних прав людини, зокрема свободи слова. Їхні твори піддавалися суворій цензурі, і часто їх не дозволяли публікувати. Крім того, багатьох письменників арештовували за нібито порушення японського закону про підтримку громадського порядку. Очевидно, що такі заходи японської адміністрації сильно стримували розвиток корейської літератури, але корейські письменники не припиняли спроб захистити її від повного знищення. Незважаючи на обмеження, накладені японською цензурою, вони постійно поверталися до ідей свободи та націоналізму в алегоричній формі. Література рідною мовою стала основним засобом боротьби з окупантами.

У такій складній соціально-політичній ситуації в Кореї виник рух "За нову літературу". Лідери руху, не втрачаючи віри в ідеали просвітництва, надавали особливу роль літературі в боротьбі за свободу нації. Вони також закликали відмовитися від традиційних, вже застарілих літературних норм і створити сучасну літературну мову, яка б узгоджувала писемні та усні норми, зрозумілі всім. Цю мову, що поєднувала писемні та розмовні норми корейської мови, назвали *онмун ільчі* [22, с. 119]. Впровадження цієї мовної норми, наближеної до розмовної, значно посилило емоційну виразність текстів, зробивши їх більш доступними та зрозумілими для широкого загалу, тим самим посилюючи зв'язок між автором, героєм та читачем через спільні переживання. Хоча прямі авторські неологізми в цьому корпусі можуть бути

рідкісними, сама концепція "онмун ільчі" є важливим культурно специфічним виразом епохи, що вплинув на емоційний ландшафт літератури.

Через те, що Корея переживала складний період, пов'язаний з японською окупацією очевидно, що це спричинило значні зміни в соціально-політичному житті країни. Соціально-політичні потрясіння стали основними чинниками, що спричинили зростання емоційної насиченості художніх текстів, які почали більш інтенсивно відображати біль, гнів, смуток і надію корейського народу.

Література того часу стала важливим засобом збереження національної ідентичності та боротьби за свободу, тому не дивно, що емоційна експресія в творах цього періоду посилювалася.

Загалом, літературна творчість періоду окупації стала не лише способом збереження культурної спадщини, але й інструментом для вираження сильних емоційних переживань, які корейці переживали у ці складні часи.

Далі зосередимося на аналізі емоційної лексики, що представлена у знаковому корпусі корейських художніх текстів ХХ ст.. До корпусу дослідження увійшли романи та оповідання таких видатних авторів, як Ї Квансу "Безсердечний (кор. 무정, 1917 р.)", Ї Сан "Дзеркало (кор. 거울, 1933 р.)", Хван Сунвон "Нащадки Каїна (кор. 카인의 후예, 1954 р.)" та "Злива (кор. 소나기, 1952 р.)", Чхве Інхун "Площа (кор. 광장, 1960 р.)", Пак Вансо "Голе дерево (кор. 나무, 1970 р.)" та Чо Сехі "Маленький м'ячик, підкинутий карликом" (кор. 난장이가 쏘아올린 작은 공, 1978 р.). Цей підбір дозволяє простежити еволюцію емоційного ландшафту корейської літератури крізь призму важливих історичних подій. Аналіз цих творів дозволяє виокремити лексеми та вирази, що передають широкий спектр основних емоцій: від смутку, горя, болю, відчаю, страху та гніву до рідкісних проблисків радості та надії.

Коли ми заглиблюємося в корейську літературу початку ХХ ст., особливо в період японської колонізації (1910–1945 рр.), стає очевидним, що вона наскрізь просякнута негативними емоціями. Це й не дивно, адже для корейців це був час величезних випробувань: країна втратила суверенітет, народ

страждав від пригнічення, а вікові традиції руйнувалися. Тому в текстах того часу дуже часто зустрічається лексика, що передає сум (슬픔), горе (비탄), біль (고통) і, звичайно ж, відчай (절망). Ці емоції були не просто особистими переживаннями окремих героїв, а справжнім відображенням глибокої травми всієї нації, що боролася за своє виживання.

Цей період відзначається домінуванням лексико-семантичного поля горя та страждання. Це проявляється через використання широкого спектру іменників, дієслів та прикметників, які передають безнадію, пригнічення та неможливість змінити ситуацію.

Одним із перших, хто зміг передати цю складну гаму почуттів у сучасному романі, був Ї Квансу зі своїм "Безсердечним". Цей роман, хоча і часто розглядається як твір про модернізацію та нові ідеї, емоційний світ його героїв є чудовим відображенням загальної національної тривоги (불안) та розгубленості (혼란). Молоді люди, що шукають своє місце в новому, такому незрозумілому світі, постійно стикаються з внутрішніми конфліктами та зовнішніми перешкодами, що викликає у них глибокий смуток і розчарування. Наприклад, ми бачимо, як автор описує внутрішній стан головного героя:

그의 마음속에는 설명할 수 없는 슬픔이 맴돌았다 [33] – У його серці блукав незрозумілий сум.

Безсилля, що описано у реченні, виникає від неможливості впливати на великі історичні процеси, та відображається у глибокому смутку героя. Тут "슬픔" (сум) є іменником, що прямо називає глибоке внутрішнє почуття. У цьому контексті "슬픔" передає не лише особисте горе, а й відчуття важкості епохи, що лягає на плечі кожного корейця.

Далі, Ї Квансу показує нам, як розчарування охоплює персонажів, коли вони розуміють, що їхні мрії та ідеали стикаються з жорстокою реальністю.

그는 모든 것에 대한 좌절감을 느꼈다 [33] – Він відчував повне розчарування у всьому, що його оточувало.

Це розчарування стосувалося не лише їхніх особистих невдач, а й неможливості реалізувати свої прагнення до прогресу чи змінити суспільство через колоніальну політику та обмеження. Тут "좌절감" (розчарування) – це іменник, що передає глибоке відчуття фрустрації, яке було характерним для тогочасної інтелігенції.

Також кульмінація відчаю і туги тут виражається через вигуки та риторичні питання:

...아아, 이것이 무슨 팔자인고 하고 그날 밤이 새도록 잠을 이루지 못하고 캄캄한 방에서 혼자 울었다 [33] – Ах, що ж це за доля? – і так вона плакала сама у темній кімнаті всю ніч без сну.

Бачимо ілюстрацію всеохоплюючого суму та безпорадності, характерних для героїв, що страждають у тогочасних соціальних обставинах. Риторичні питання підсилюють емоційну напругу, адже вони не потребують відповіді, а лише підкреслюють безвихідь. Вигук "아아" тут передає раптове, глибоке усвідомлення безвихідності. "이것이 무슨 팔자인고" (Що ж це за доля?) – це граматична конструкція, що виражає не просто питання, а глибокий відчай, фаталізм та безсилля перед неминучою долею. Наприкінці, дієслово "울었다" (плакала) з прислівником "혼자" (на самоті), що підкреслює повну ізоляцію та неможливість поділитися своїм горем.

그의 눈에는 슬픔이 가득했다. 그는 아무것도 할수 없었다 [33] – Його очі були сповнені суму. Він нічого не міг зробити.

Ще один приклад, який демонструє передачу суму та безсилля в контексті неможливості змін. Тут, окрім прямого вираження емоції іменником "슬픔" (сум), граматична конструкція "아무것 도할수 없었다" (нічого не міг зробити) підсилює відчуття безсилля та відчаю.

Поезія цього періоду, особливо модерністська, глибоко занурювалася в буття переживань. Ї Сан у своїй творчості, наприклад, у вірші "Дзеркало", майстерно передавав відчуття відчаю (절망), самотності (고독) та відчуження

(소외). Його поезія, часто така дивна, фрагментована, наче шматочки розбитого дзеркала, чудово показує внутрішній крик людини, яка повністю втратила себе у світі, що зруйнований колоніалізмом. Це не просто сум, це відчай, який проникає в саму суть буття.

나는 거울속의 나를 근심하고 진찰할 수 없으니 꺾섭섭하오 [34] – Мені дуже прикро, бо я не можу турбуватися про своє дзеркальне "Я" і "діагностувати" його.

У прикладі, виділено почуття безвиході та втрати себе, що було особливістю емоційного стану в колоніальний час. Дієслово "근심하다" (турбуватися) та граматична конструкція "꺾섭섭하오" (дуже прикро) передають глибоке розчарування та печаль через неможливість зрозуміти самого себе.

Приклад метафоричного вираження емоції у творчості Ї Сана можна знайти у фрагменті:

내 마음은 깨진거울조각 같았다 [34] – Моє серце було, немов уламки розбитого дзеркала.

Тут метафора "깨진거울조각" (уламки розбитого дзеркала) не називає емоцію прямо, але образно передає стан роздробленості, втрати цілісності та відчуття глибокого суму і відчаю, що посилюється розірваним внутрішнім світом героя.

Період після 1945 р. став для Кореї часом неймовірних емоційних випробувань. Від ейфорії звільнення від японського панування, через трагічний поділ країни, до руйнівної Корейської війни (1950–1953 рр.) – ці події не могли не залишити глибокий слід у душі кожного корейця і, звичайно ж, у літературі. Якщо в колоніальний період переважали сум і відчай від пригнічення, то середина століття принесла з собою шок (충격), жах (공포), горе (비탄) та безмежну втрату (상실), але водночас і прагнення до виживання

(생존욕구) та пошук нового сенсу. Література цього часу яскраво відображає цю амбівалентність та інтенсивність емоцій.

У цей період особливо виділяється посттравматична лексика, що відображає колективну травму та її наслідки. Емоційний спектр розширюється від пасивного горя до активного страху та прагнення до опору.

Багато творів цього періоду зосереджені на темі війни та її наслідків, показуючи біль та страх простих людей. Одним із найвидатніших авторів, який глибоко розкривав ці теми, був Хван Сунвон. Його оповідання "Нащадки Каїна" є глибоким аналізом того, як ідеологічні конфлікти та війна руйнують не лише життя, а й саму сутність людини, породжуючи страх і ненависть. Ми бачимо, як герої, потрапивши в нелюдські умови, переживають глибоке занепокоєння за власну долю та долю своїх близьких.

사람들은 알 수 없는 두려움에 떨었다 [43] – Люди тремтіли від невідомого страху.

Усвідомлення періоду, дає нам зрозуміти, що це не просто переляк, а всеохоплюючий, постійний стан невизначеності та загрози. Тут "두려움" (страх) є іменником, що прямо називає глибоку емоцію, яка охопила суспільство під час війни. Дієслово "떨었다" (тремтіти) підкреслює фізичну реакцію на цей страх, візуалізуючи його вплив на людей. Зверніть увагу на використання прикметника "알 수 없는" (невідомий), що посилює інтенсивність страху, надаючи йому відтінок безконтрольності та загадковості, який є характерним для післявоєнної тривоги.

그들의 마음속에는 서로에 대한 깊은 증오가 자리 잡았다 [43] – У їхніх серцях оселилася глибока ненависть одне до одного.

Бачимо тут "증오" (ненависть), іменник, що передає потужне, руйнівне почуття, яке виникало на тлі ідеологічних конфліктів і громадянської війни. Це емоція, яка розділяла сім'ї та громади, залишаючи глибокі рубці на душі.

Тема відчаю та безвиході у післявоєнний час знайшла своє яскраве відображення у романі Чхве Інхуна "Площа". Цей твір є класикою корейської літератури, що відображає пошуки та розгубленість інтелектуала, який не може знайти своє місце ні в Північній, ні в Південній Кореї після поділу. Його внутрішній конфлікт сповнений болю вибору та відчаю від неможливості знайти справжню свободу.

그는 어디에도 속하지 못하는 외로운 존재였고, 깊은 절망감에 시달렸다 [38] – Він був самотньою істотою, що ніде не могла знайти своє місце, і страждала від глибокого відчаю.

У прикладі комплекс таких емоційних одиниць відображає не лише особисту трагедію героя, а й узагальнене відчуття "нічийності" та втрати ідентичності, характерне для багатьох корейців, розірваних між двома ідеологіями. Прикметник "외로운" (самотньою) описує стан героя, який посилюється іменником "존재" (істота). Наступний іменник "절망감" (відчай) виражає почуття безвиході, а дієслово "시달렸다" (страждати) передає постійне мучіння та терзання.

Післявоєнний період також був часом глибокої втрати. Мільйони загиблих, зруйновані будинки, розлучені сім'ї – все це призвело до колосального горя та суму. Письменниця Пак Вансо, хоча її роман "Голе дерево" був написаний дещо пізніше, чудово описує досвід Корейської війни та післявоєнний період, зосереджуючись на травмі, горі та бажанні вижити. Її твори також часто містять вигуки, що підкреслюють миттєву реакцію на біль.

전쟁이 남긴 것은 오직 지울 수 없는 비탄뿐이었다. 아아, 모든 것이 사라졌다 [39]! – Все, що залишила війна, – це лише незгладиме горе. Ах, усе зникло!

Іменник "비탄" (горе) виражає глибоку скорботу та сум, який залишається після трагічних подій. Знову зустрічаємо вигук "아아", який додає миттєву, емоційно насичену реакцію відчаю та безсилля перед лицем

непоправної втрати. Тут важливо відзначити метафоричне використання фрази "지울수없는" (незгладиме), що підкреслює глибину та тривалість колективного горя, яке війна залишила в пам'яті народу.

Для посилення розуміння прямого та метафоричного значення в цьому періоді, розглянемо ще один приклад:

그녀의 눈은 슬픔으로 번졌다 [39] – Її очі затуманились від суму.

Тут, хоча "슬픔" (сум) вживається у прямому значенні, дієслово "번졌다" (розпливлися/розтікалися/затуманились) має метонімічне забарвлення, описуючи фізичний прояв сильної емоції (сльози) через її наслідок, а не через пряме позначення дії плачу. Це демонструє, як лексика, що описує фізичні прояви, може опосередковано виражати емоції, посилюючи драматизм.

Незважаючи на весь цей біль та відчай, у людях жевріла надія і рішучість вижити. Це прагнення до виживання, до відбудови, до зцілення ран також проявилось в літературі, хоча іноді і не так явно. Навіть у найскладніших умовах завжди знаходилися сили для стійкості та прагнення до кращого майбутнього.

그들은 쓰라린 고통을 견디며 다시 일어서려 노력했다 [39] – Вони докладаючи зусиль, щоб знову підвестися, витримували пекучий біль.

Бачимо в прикладі не лише наявність страждань, а й надзвичайну стійкість та рішучість людей відновити своє життя попри все пережите. Іменник "고통" (біль), посилений прикметником "쓰라린" (пекучий, гіркий). Дієслово "견디며" (витримуючи) у дієприслівниковій формі, що показує акт опору та витримки. Далі дієслово "노력했다" (докладали зусиль), яке передає активне прагнення до відновлення.

Але навіть в такі темні часи, ми можемо спостерігати проблески позитивних емоцій, як от у творі Хван Сунвона "Злива".

소년은 가슴이 울렁거렸다. 기쁨으로 터질 것 같았다 [42] – Серце хлопчика шалено билось. Здавалося, воно ось-ось вибухне від радості.

Тип емоції тут – це чиста, яскраво виражена радість, що не потребує додаткових інтерпретацій. У лексичному складі цього речення ключовою емоційною одиницею є іменник "기쁨" (радість) – це пряме й незавуальоване позначення позитивної емоції. Дієслівний вираз "터질것같았다" (здавалося, вибухне) підкреслює високу інтенсивність цієї радості, передаючи відчуття переповнення, що є характерним для сильних емоцій. Стан "가슴이울렁거렸다" (серце шалено билось) фізично відображає це емоційне збудження, будучи прямим виразом емоційної реакції, а не метафорою.

Остання третина ХХ ст. в Кореї принесла кардинальні зміни, які, звісно, не могли не вплинути на емоційний ландшафт суспільства та його відображення у літературі. Це був час "Чудес на річці Хан" – неймовірного економічного зростання та швидкої індустріалізації, але водночас і період жорстких авторитарних режимів, що викликали потужний рух за демократію. Емоційна лексика цього часу відображає цю подвійність: з одного боку – амбіції, ентузіазм та гордість за економічні досягнення, з іншого – глибокий гнів (분노), розчарування (좌절) та втому (피로감) від соціальної нерівності та боротьби за свободу. Особливість цього періоду полягає у зміщенні фокусу емоцій: від болю колоніального періоду до соціально орієнтованих емоцій, спрямованих на несправедливість усередині власного суспільства, та прагнення до політичних змін.

Саме в цей період спостерігається інтенсивне використання емоційно забарвлених часток, що посилюють реалістичність передачі емоцій та соціальної диференціації персонажів. Загалом, у текстах цього періоду домінують лексико-семантичні групи соціального протесту та фрустрації.

Одним із найяскравіших творів, що відображає гнів та відчай робітничого класу під час прискореної індустріалізації, є повість Чо Сехі "Маленький м'ячик, підкинутий карликом". Цей збірник новел показує зворотній бік економічного "благословення", викриваючи соціальну несправедливість, яка призводила до страждань простих людей.

Центральне місце у вираженні цих емоцій займає пряма мова героїв, що передає їхній гнів, розчарування та безсилля. Найбільш яскраво це ілюструє репліка одного з персонажів, Йонхо:

팔긴 왜 팔아! – 영호가 큰 소리로 말했다 [36] – Навіщо продавати! – голосно сказав Йонхо.

У цьому вигуківому реченні простежується сильна емоція гніву та категоричного відторгнення, посилена фразою "큰소리로 말했다" (сказав голосно). Відображається відчайдушний спротив героїв проти неминучих обставин, що руйнують їхнє життя, і слугує яскравим вираженням соціального протесту та фрустрації, що є ключовими для емоційного ландшафту цього періоду.

우리는 절망적인 분노를 느꼈다 [36] – Нас охопив розпачливий гнів.

У цьому реченні, іменник "분노" (гнів) прямо називає сильне почуття обурення та люті. У цьому контексті "розпачливий гнів" виникає у відповідь на соціальну нерівність та експлуатацію, показуючи, що емоції стають не просто особистими, а соціально зумовленими, спрямованими проти системи. Це одна з ключових особливостей емоційної лексики цього періоду: гнів перестає бути спрямованим лише на зовнішнього ворога, а знаходить об'єкт всередині країни.

답답한 현실 속에서 우리는 숨을 쉴 수 없었다 [36] – У задушливій реальності ми не могли дихати.

У прикладі метафорична дієслівна конструкція "숨을 쉴 수 없었다", передає глибоке відчуття пригнічення та безвихідності. Вона ілюструє, як люди відчували фізичний та психологічний тиск від обставин, неможливість вільно існувати та висловлюватися в умовах авторитарної влади, що було новою, але дуже поширеною емоцією.

억울함에 절규했다 [36] – Закричали від розпачу через несправедливість.

Дієслово "절규하다" (кричати від розпачу) показує крайню інтенсивність та безвихідь емоцій. Символізує останню межу терпіння та виражає сильний протест проти пригнічення, коли інші способи висловитися вже не діяли, що було характерно для часу боротьби за демократію.

우리는 아무것 도바꿀 수 없다는 절망감에 휩싸였다 [36] – Ми були охоплені відчаєм, що нічого не могли змінити.

У реченні чітко виражено комплексне глибоке розчарування та відчуття безпорадності перед обличчям непереборних соціальних проблем. "아무것 도바꿀 수 없다는" (що нічого не можна змінити) у поєднанні з іменником "절망감" (відчай), утворюють таке емоційне навантаження.

2.2 Емоційна лексика у художніх текстах ХХІ ст.: еволюція та нові тенденції

Сучасна корейська література зорієнтована передусім на масового читача і демонструє жанрову різноманітність, охоплюючи переважно розважальні напрями – від трилерів і детективів до романів про кохання. Попри зростаючу популярність західної культури серед молоді, вітчизняні автори не поступаються рівнем художньої майстерності, вдосконалюючи свої твори задля конкуренції на міжнародному ринку. Особливістю новітнього покоління письменників є також відсутність безпосереднього досвіду історичних травм, що зумовлює меншу політизованість сучасних історичних текстів і зосередження на героїчних постатях і подіях без нав'язування колективної моралі [14, с. 227–228].

До корпусу дослідження емоційної лексики ХХІ ст. увійшли ключові твори, що ілюструють нові тенденції: роман Чо Намджу "Кім Джійон, 1982 року народження (кор. 82 년생 김지영, 2016 р.)", вірші Ї Хванчона "Літературний салон (кор. 문학살롱, 2014 р.)", роман Кім Еран "Моє блискуче життя (кор. 두근두근 내 인생, 2011 р.)" та роман Чон Серан "Шкільна

медсестра Ан Иньон (кор. 보건교사 안은영, 2015 р.)". Ці твори представляють як прозу, так і поезію, демонструючи широкий спектр вираження емоцій у сучасному корейському суспільстві.

У корейській літературі ХХІ ст. спостерігається чітка тенденція до відображення емоцій, які фокусуються на індивідуальному досвіді, психологічних станах, впливі цифрових технологій та пошуку сенсу у швидкозмінному світі. Ці емоції можна узагальнити у декілька домінуючих лексико-семантичних груп, що відображають індивідуалістичні та соціально-психологічні особливості цього періоду.

Насамперед, значна частина творів зосереджується на емоціях внутрішньої стійкості, оптимізму та пошуку позитиву. Ця лексико-семантична група емоцій відображає здатність людини долати труднощі, знаходити радість у дрібницях та зберігати оптимізм, що є проявом внутрішньої сили та важливості людських зв'язків як джерело підтримки у повсякденному житті. Наприклад, у романі Чо Намджу "Кім Джійон, 1982 року народження" детально показано психологічний тиск, який відчуває сучасна жінка в корейському суспільстві, але попри це, героїня все ж знаходить короткі моменти задоволення:

아이가 활짝 웃을 때면 김지영 씨는 잠시나마 모든 것을 잊을 수 있었다 [35] – Коли дитина яскраво посміхалася, Кім Джійон хоч на мить могла забути про все.

Це приклад прямого вираження радості та її опосередкованого впливу на внутрішній стан героя. Тут вираз "활짝 웃을 때면" (дієслівна конструкція з прислівником) передає візуально яскраву та безумовну радість дитини, яка є джерелом позитивних емоцій. Граматична конструкція "모든 것을 잊을 수 있었다" вказує на тимчасове, але дуже важливе полегшення та здатність відволіктися від повсякденних турбот, що є проявом життєвої стійкості.

Вірші Ї Хванчона "Літературний салон" ілюструють позитивне сприйняття буденності через неформальні вирази, що є характерним для розкутості сучасної поезії:

히히, 오늘도 웃었다 [40] – Xi-xi, сьогодні теж посміявся.

"히히" яскрава ономапопея, що імітує звук сміху або легких веселоців. Це пряме, невимушене вираження радості, задоволення або кумедності. Використання такого неформального елемента підкреслює буденний, доступний характер позитивної емоції, яка може виникнути від простих життєвих ситуацій, відображаючи сучасний, більш розкутий стиль спілкування.

Так, у романі Кім Еран "Моє блискуче життя", який розповідає про життя хлопчика з прогерією, навіть у складних обставинах є прояви внутрішньої радості, що також виражається через ономапопею:

두근두근, 가슴이 뛰었다 [41] – Тук-тук... серце закалатало.

"두근두근" у реченні передає прискорений ритм серця, що в контексті твору може означати як хвилювання, так і радість або передчуття чогось доброго, наприклад, при першому коханні чи у моменти надії. Це пряме звуконаслідування фізичної реакції, що передає інтенсивність емоції без її прямого називання.

У тому ж романі Чо Намджу, навіть у моменти відчаю, пробиваються прояви внутрішньої сили:

그녀는 비록 작은 즐거움이었지만, 그것으로 다시 살아갈 힘을 얻었다 [35] – Хоча це була невелика радість, вона здобула силу жити далі.

Тут іменник "즐거움" (радість, задоволення) у поєднанні з дієсловом "얻었다" (здобула) і лексемою "힘" (сила) вказує на внутрішню здатність знаходити мотивацію та ресурс для продовження життя попри труднощі.

Але у XXI ст., попри зовнішній успіх та вражаючий технологічний прогрес, та звільнення людей від жахів війни у корейському суспільстві

з'явилося багато тривоги. Люди стали більше замислюватися про своє місце у світі, про тиск швидкого, конкурентного життя. Тому другою домінуючою групою, що формує лексико-семантичне поле, є тривога, розчарування, спустошеність, біль та депресія.

Література ХХІ ст. глибоко досліджує внутрішні переживання людини, зосереджуючись на мікрокосмі особистих емоцій, що виникають через тиск швидкого та конкурентного життя, а також нових соціальних викликів.

У "Кім Джійон, 1982 року народження" показано розчарування та образу, які є наслідком суспільного тиску та гендерної нерівності:

김지영 씨는 자주 답답하고 억울했다 [35] – Кім Джійон часто відчувала розчарування та образу.

Прикметник "답답하다" (досл., задушливо, тісно/пригнічена) є чудовим прикладом метафоричного вживання, яке описує відчуття задухи, відсутності виходу або свободи дій, що ніби "душить" героїню у її повсякденному житті. Натомість, "억울하다" (почуватися несправедливо/скривдженим) – це пряме вираження глибокого відчуття образи через системну дискримінацію.

숨이 막힐 것 같았다 [35] – Здавалося, що не вистачає повітря.

Хоча буквально це може означати фізичну нестачу повітря, у контексті роману ця граматична конструкція (дієслово 막히다 – заблокуватися, з часткою 것 같다 – здається) є потужною метафорою для передачі відчуття крайнього пригнічення, безвиході, шоку або відчаю, що виникає через соціальний тиск. Це показує, як фізичні відчуття використовуються для відображення глибоких емоційних станів, не називаючи емоцію прямо, а лише через її наслідки або прояви.

그녀는 문득 울컥했다 [35] – Вона раптом розридалася.

У прикладі описано, раптовий вибух накопичених емоцій, що свідчать про перевантаження психіки. Дієслово "울컥하다" передає миттєвий, нестримний вихід накопичених емоцій – від сліз до гніву. Воно підкреслює

психологічне напруження, коли людина змушена приховувати свої справжні почуття, доки вони не вибухнуть.

나는 자주 슬프다고 생각했다. 하지만 그것은 내가 아프기 때문만은 아니었다 [41] – Я часто думав, що мені сумно. Але це було не тільки тому, що я хворів.

Тут прикметник "슬프다" (смуток) є прямим вираженням глибокого почуття. Граматична конструкція, що розмежовує смуток від фізичної хвороби, підкреслює психологічну природу тривоги.

그녀는 도저히 어찌할 바를 몰랐다 [35] – Вона зовсім не знала, що робити. Дієслівна конструкція "도저히 어찌할 바를 몰랐다" (абсолютно не знала, що робити) передає відчуття безвиході та безпорадності.

등골이 오싹했다 [37] – У мене мороз по шкірі пробіг.

Це метафоричний вираз для передачі сильного страху або здивування, що є культурно-специфічним способом опису фізіологічної реакції на емоцію. Хоча це не прямий іменник чи прикметник емоції, він дуже яскраво передає її інтенсивність.

Третя група, що утворює лексико-семантичне поле, – це емоції співчуття, емпатії та людських зв'язків. Ця група відображає прагнення до взаєморозуміння та підтримки у сучасному суспільстві, де цінуються індивідуальні зв'язки.

지쳐버린 김지영 씨는 병원에 갈 수밖에 없었다 [35] – Виснажена Кім Джійон не мала іншого вибору, як піти до лікарні.

У реченні ми бачимо, як героїня, виснажена від постійного тиску, мусила звернутися до лікарні. Прикметник "지쳐버린" (повністю виснажений, з відтінком завершеності дії) підкреслює критичний стан героїні, викликаючи емпатію читача до проблеми вигорання у сучасному суспільстві.

З роману Кім Еран "Моє блискуче життя" бачимо прояви підтримки та розради:

할머니는 나를 보며 따뜻하게 웃으셨다. 그 웃음에서 나는 위로를 느꼈다 [41] – Бабуся тепло посміхнулася, дивлячись на мене. У тій посмішці я відчув втіху.

Вираз "따뜻하게 웃으셨" (прислівник з дієсловом) є непрямим, але дуже потужним засобом передачі емоції доброти, прийняття та глибокої любові. Іменник "위로" (втіха) означає внутрішнє полегшення та розраду.

그는 조심스럽게 내 어깨를 토닥였다 [37] – Він обережно поплескав мене по плечу.

У прикладі показано, як навіть у буденних ситуаціях може проявлятися турбота. Прислівник "조심스럽게" (обережно) та дієслово "토닥였다" (поплескав) передають відчуття турботи, підтримки та емпатії через дію та мову тіла, посилюючи психологічну глибину взаємодії.

Нарешті, особливе місце займає лексико-семантичне поле емоцій, пов'язаних з цифровою комунікацією, новою самотністю та розгубленістю. Ця група відображає специфічні емоції цього століття, що виникають під впливом цифрових технологій.

핸드폰을 쥐고 밤새도록 초조했다. 답장이 오지 않았다 [37] – Тримавши мобільний телефон, я відчував неспокій всю ніч. Відповіді не було.

У реченні бачимо передачу напруженості, пов'язаної з очікуванням спілкуванням. Прикметник "초조했다" (нервозність/неспокій) яскраво передає стан внутрішнього занепокоєння та невизначеності, викликаного відсутністю відповіді у цифровому спілкуванні. Ця емоція підкреслює залежність від онлайн-комунікації та посилює почуття тривоги.

좋아요 하나에 희비가 엇갈려 [40] – Від одного лайка змінюється доля.

Ця фраза "희비가 엇갈려" (фразеологізм/дієслівна конструкція, досл., радість і смуток перетинаються/перемішуються) є яскравим виразом емоційного коливання, яке викликається настільки, здавалося б, незначною річчю, як "лайк". Поет використовує цей вираз для підкреслення іронії та

розчарування у сучасному суспільстві, де цифрові показники набувають непропорційно великого значення.

많은 사람들과 연결되어 있었지만, 마음속은 오히려 더 텅 빈 느낌이였다 [35] – Хоча я була пов'язана з багатьма людьми, у моєму серці відчувалася ще більша порожнеча.

У прикладі показано, що окрім соціального тиску, героїня також стикається з відчуттям порожнечі у своїх взаємодіях. Вираз "텅 빈" (досл., абсолютно порожній, спустошений) у поєднанні з "느낌" (відчуття) – створює прикметникову конструкцію, що передає глибоке відчуття внутрішньої спустошеності та самотності.

2.3. Порівняльний аналіз емоційної лексики ХХ та ХХІ ст.

Емоційна лексика в художніх текстах є живим дзеркалом суспільних настроїв, що увібрало в себе колективні переживання та індивідуальні реакції на історичні, соціальні й культурні зміни. Порівняльний аналіз емоційних одиниць у корейській літературі ХХ та ХХІ ст. яскраво демонструє глибинну трансформацію у способах вираження людських почуттів, зумовлену кардинальними змінами в суспільній свідомості та художньому баченні. Даний розділ систематично досліджує ці зміни, аналізуючи лексико-семантичні поля емоційної лексики, їх типові приклади та пов'язані з ними мовні засоби в розрізі двох століть.

Для кращої ілюстрації наведемо приклади в Табл. 1.

Лексико-семантичне поле	ХХ ст. (Колективна травма та боротьба)	ХХІ ст. (Індивідуальність та цифрова епоха)	Порівняння лексико-семантичних полів емоційної лексики
Сум / Горе / Відчай	슬픔 (смуток), 절망 (відчай), 외로움 (самотність)	슬프다 (смуток з екзистенційним/філософським підтекстом), 텅 빈 느낌 (відчуття	З ХХ до ХХІ ст. – перехід від колективного горя до внутрішньої розгубленості та

		порожнечі), 어찌할 바를 몰라서 (не знав, що робити)	екзистенційного суму
Гнів / Спротив	분노 (гнів), 증오 (ненависть), 좌절감 (розчарування)	억울하다 (несправедливо скривдженим), 절망감 (безсилля), 포기했다 (здався)	У ХХ ст. гнів і ненависть часто були спрямовані на зовнішнього ворога (окупантів) або були наслідком ідеологічних конфліктів, виражалися більш прямо та активно. У ХХІ ст. прямий гнів замінено на пригніченість, пасивність і відчуття безвиході перед системними проблемами (гендерна нерівність, соціальний тиск)
Страх / Невизначеніс ть	두려움 (страх), 공포 (жах), 불안 (тривога)	초조했다 (нервувався), 얼어붙었다 (емоц. параліч)	У ХХ ст. страх був активним, всеохоплюючим наслідком війни та політичних репресій, часто з відтінком невизначеності та загрози. У ХХІ ст. він трансформується у більш мляву, фонову тривожність та нервозність, часто пов'язану з особистими очікуваннями
Надія / Вживання	생존욕구 (прагнення до	즐거움 (радість), 힘을 냈다 (набрался сил)	Зміщення з боротьби за

	виживання), 노력했다 (докладали зусиль)		виживання та відновлення після трагедії до дрібних радощів, самопідтримки
Радість / Емоційне піднесення	기쁨 (радість), 설레었다 (хвилювання)	히히 (легкий сміх), 활짝 웃음 (широка усмішка)	XXI ст. – це про легкість, грайливість, неглибокі миттєві емоції
Співчуття / Емпатія / Турбота	(не представлено)	마음을 쓰다 (піклуватися), 조심스럽게 도왔다 (обережно допомагав)	У XX ст. емпатія часто розчинялася у колективному горі та прагненні до єдності проти зовнішнього ворога. У XXI ст. з'являється індивідуальна турбота й емпатія
"Цифрова емоційність"	(відсутня)	좋아요 하나에 웃겼다 (з одного лайка змінилась емоція)	У XXI ст. формується нове лексико- семантичне поле емоцій через соцмережі

Табл. 1. Порівняння лексико-семантичних полів емоційної лексики в корейській художній літературі XX та XXI ст.

Наведена Табл. 1 розкриває багатопланову динаміку емоційної лексики, що відображає глибокі соціокультурні зміни в Кореї протягом XX та XXI ст. Кожен критерій дає змогу краще зрозуміти, як трансформація суспільства вплинула на мову почуттів у художній літературі.

У XX ст. сум, горе та відчай були домінуючими, відображаючи національну травму через прямі іменники, такі як 슬픔 (сум), 비탄 (горе), 절망 (відчай). Ці слова символізували універсальне колективне страждання. У XXI

столітті ці емоції набувають індивідуалізованих, екзистенційних відтінків. Сум виражається через особисте відчуття (슬프다), а внутрішня порожнеча – через фрази типу 텅 빈 느낌 (відчуття порожнечі), що відображає самотність у перенасиченому світі.

Гнів і спротив у ХХ ст. були насичені агресивними та протестними емоціями, спрямованими на зовнішнього ворога або систему, використовуючи прямі іменники 분노 (гнів) і 증오 (ненависть), а також сильні дієслівні вирази, як 절규했다 (кричали від розпачу). У ХХІ ст. ці емоції трансформуються у пригніченість та образу від соціальної несправедливості та системних проблем. 억울하다 (почуватися несправедливо скривдженим) та 답답하다 (відчуття пригнічення) вказують на розчарування від гендерної нерівності або економічних реалій.

Страх і невизначеність у ХХ ст. були пов'язані з реальними загрозами життю, використовуючи лексеми "두려움" (страх), "공포" (жах), "불안" (тривога), що відображали колективну екзистенційну загрозу. У ХХІ ст. ці почуття набувають нових форм: "초조했다" (нервувався/непокоївся) може стосуватися повсякденних стресів, а "숨이 막힐 것 같았다" (здавалося, задихаюсь) стає метафорою інтенсивного психологічного дискомфорту.

Надія та виживання у ХХ ст. були нерозривно пов'язані з ідеєю виживання нації, використовуючи "생존욕구" (прагнення до виживання) та "노력했다" (докладали зусиль). У ХХІ ст. ці емоції зміщуються до індивідуального благополуччя, де "즐거움" (радість/задоволення) стає самостійною цінністю, а фрази "힘을 얻었다" (набралася сил) та "다시 살아갈" (жити далі) відображають внутрішню боротьбу та відновлення після особистих випробувань.

Радість та емоційне піднесення у ХХ ст. були рідкісними, але інтенсивними, часто описувалися через сильні фізичні реакції, як "울렁거렸다" (серце билосся/хвилювалося). У ХХІ столітті радість стає більш

повсякденною та невимушеною, використовуючи ономапопеї, такі як "히 히" (хі-хі – легкий сміх) та "두근두근" (тук-тук – серцебиття).

Співчуття, емпатія та турбота у ХХ ст. були менш вираженими, розчиняючись у колективному горі. У ХХІ ст. це поле значно розширюється, відображаючи зростання цінності індивідуальних зв'язків. З'являється пряма номінація "위로" (втіха), а також дії та жести, що передають емпатію: "따뜻하게 웃다" (тепло посміхатися), "조심스럽게 토닥였다" (обережно поплескав).

Нарешті, у ХХІ ст. виникає абсолютно нове лексико-семантичне поле – "цифрова емоційність", яке повністю відсутнє у ХХ ст. Це відображає вплив сучасних технологій на емоційне життя, з'являються такі приклади як "초조했다" (нервувався/непокоївся у зв'язку з месенджерами) та фразеологізм "좋아요 하나에 희비가 엇갈려" (від одного лайка змінюється доля), що іронічно підкреслює вплив віртуальних показників на емоції.

Еволюція емоційної лексики в корейській художній літературі яскраво проявилася і в зміні мовних засобів, що використовуються для їхнього вираження. Ці зміни відображають як розвиток самого корейської мови, так і зміну суспільних потреб у відображенні емоційного світу.

У ХХ ст. переважали прямі іменники для позначення сильних, часто колективних емоцій, таких як 슬픔 (сум) або 분노 (гнів). Це надавало емоціям універсального, майже відчутного статусу, підкреслюючи їхню масштабність та вплив на все суспільство. Наприклад, в описі колективних трагедій рідко зустрічалися прикметники, що нюансували б особисте переживання; емоція була настільки всеосяжною, що позначалася прямим іменником, що сприймався як загальнонаціональний стан.

На противагу цьому, у ХХІ ст. частіше використовуються прямі прикметники/дієслова стану, що вказують на більш нюансований, внутрішній психологічний стан. Наприклад, замість універсального "сум" (슬픔) ми

бачимо "мені сумно" (슬프다), що акцентує увагу на особистісному сприйнятті. Так само 답답하다 (пригнічений, задушливо) та 초조했다 (нервувався) описують індивідуальні відчуття дискомфорту чи неспокою, які можуть бути результатом невеликих повсякденних стресів, а не лише масштабних катастроф. Цей перехід від іменників до прикметників/дієслів стану відображає зміщення від колективного до індивідуального сприйняття емоцій.

У ХХ ст. фізичні відчуття часто використовувалися як пряма метафора глибокого страждання та безсилля, що було майже фізично відчутним. У ХХІ ст. фізичні відчуття також є метафорами, але вже для складних психологічних станів.

У ХХ ст. вигуки глибокого відчаю були поширеними для передачі раптових, інтенсивних емоцій, часто пов'язаних з трагедією. Вони підкреслювали драматизм і безвихідь. Натомість у ХХІ ст. частіше зустрічається ономапопея для невимушеності та відображення фізичних проявів емоцій у повсякденному житті, що описує хвилювання серця від радості чи передчуття. Це відображає більш розкутий і повсякденний підхід до вираження емоцій, а також їхню раптову, неконтрольовану природу.

У ХХ ст. переважали конструкції, що передавали безсилля та інтенсивність переживань та підкреслювали крайню напругу і емоційне перевантаження. У ХХІ ст. з'являються вирази внутрішнього стану, що акцентують увагу на психологічному дискомфорті та розгубленості. Також широко використовуються повсякденні дії/жести, що опосередковано відображають емоції. Ці конструкції підкреслюють індивідуальний психологічний вимір та зростаючу увагу до міжособистісних взаємодій через мову тіла.

Нарешті, у ХХІ ст. з'явилися нові, специфічні елементи у лексиці, повністю відсутні у попередньому столітті. Це стосується фразеологізмів та виразів, пов'язаних з цифровим світом, які відображають формування нового "цифрового" емоційного простору.

Ця еволюція від колективних травм до індивідуальних переживань у цифрову епоху, відображена як у лексико-семантичних полях, так і в різноманітті мовних засобів, є яскравим свідченням глибинних суспільних змін у Кореї.

Висновки до другого розділу

Аналіз емоційної лексики в корейській літературі ХХ та ХХІ ст. дозволяє зробити висновок про суттєву трансформацію способів вираження емоцій, що є прямим віддзеркаленням глибинних соціокультурних та технологічних змін. Це якісна еволюція емоційного ландшафту мови, що відображає перехід від колективних травм до індивідуальних переживань у цифрову епоху.

У ХХ ст. емоційна лексика була переважно прямою, експресивною та колективною, відображаючи масштабні історичні потрясіння (японську окупацію, Корейську війну). Література того періоду надавала можливості для відкритого висловлювання сильних, часто травматичних переживань. Домінували лексико-семантичні поля смутку, горя, відчаю, гніву та страху, що виражалися через прямі іменники (슬픔 "смуток", 분노 "гнів"). Проблиски радості були рідкісними.

На противагу цьому, у ХХІ ст. емоційна лексика стала більш індивідуалізованою, психологічно орієнтованою та лаконічною. Вона передає тонкі відтінки внутрішніх станів, реагуючи на психологічний тиск сучасного суспільства. Домінуючими стали групи емоцій, що відображають індивідуалізм та соціально-психологічні особливості: внутрішня стійкість, тривога, розчарування, а також "цифрова емоційність". Емоції гніву та страху трансформувалися у фонову тривожність. Мовні засоби змістилися від прямих іменників до прикметників/дієслів стану (슬프다 "сумний"), що вказують на особистий досвід. Широко використовуються ономапопея (히히 "хі-хі") для повсякденних емоцій та виникло нове поле, пов'язане з цифровою комунікацією (좋아요 하나에 희비가 엇갈려 "від одного лайка змінюється доля").

В результаті, порівняльний аналіз емоційної лексики ХХ та ХХІ ст. переконливо демонструє динаміку мовної системи, яка постійно пристосовується до потреб суспільства. Він показує, як мова розвивається, щоб надавати все більш різноманітні та адаптовані інструменти для вираження

емоційного світу людини в контексті змінюваних історичних, соціокультурних та технологічних реалій, віддзеркалюючи як колективну долю, так і індивідуальні переживання сучасності.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження емоційної лексики в корейській художній літературі ХХ та ХХІ ст. дозволило всебічно розкрити динаміку, функції та трансформації цього ключового елемента мови, що виступає не лише як засіб номінації почуттів, а й як унікальний індикатор суспільних настроїв, психологічного досвіду та культурних змін. Виявлені закономірності чітко вказують на суттєвий перехід у домінуючих емоціях: якщо у ХХ ст. в літературі переважали емоції, пов'язані з колективною травмою та боротьбою, такі як сум, горе, відчай, страх і гнів, що безпосередньо відображали вплив історичних подій, то у ХХІ ст. емоційний ландшафт змістився в бік індивідуальних переживань, психологічних станів, тривоги, розчарування та пошуку позитиву, а також появи нової категорії емоцій, пов'язаних із цифровою комунікацією.

Аналіз лексичного складу емоційної лексики засвідчив помітну еволюцію. У ХХ ст. для вираження сильних, часто колективних емоцій активно використовувалися прямі іменники, що підкреслювали їхню універсальність та масштабність. Натомість у ХХІ ст. спостерігається перехід до дієслів та прикметників стану, що дозволяє більш тонко нюансувати індивідуальні психологічні переживання. Метафорична образність також зазнала трансформації: від фізичних відчуттів як прямої метафори глибокого колективного страждання до їх використання для вираження складніших психологічних станів у сучасну епоху. Зміни відбулися і у вживанні вигуків та ономапопеї, де драматичний відчай минулого змінився на невимушеність та повсякденність проявів емоцій. Ця трансформація емоційної лексики є прямим наслідком кардинальних культурно-історичних факторів, включаючи колоніальний період, поділ країни, Корейську війну, економічне зростання, демократизацію та стрімкий технологічний прогрес.

Дослідження особливостей корейського мовного образу емоцій дозволило виявити, що емоційна лексика виразно демонструє перехід

корейської ментальності від колективістської парадигми до більш індивідуалізованої та психологічно орієнтованої в сучасну епоху. При цьому зберігається культурна схильність до опосередкованих та нюансованих форм вираження внутрішніх станів, що свідчить про унікальність емоційної культури. Тоді як у ХХ ст. пряме називання емоцій було більш поширеним для колективних переживань, у ХХІ ст. спостерігається тенденція до їх опосередкованого вираження через дієслова стану, ономапопею, метафоричні конструкції та мову тіла, що вказує на зростаючу увагу до психологічних нюансів.

Порівняльний аналіз авторів та епох чітко засвідчив перехід від колективної емоційності до індивідуальної в новітній літературі. Якщо раніше емоції були переважно віддзеркаленням загальнонаціональних подій та спільного досвіду, то тепер вони є глибоким зануренням у мікрокосм особистості, її внутрішні конфлікти, повсякденні стреси та пошук сенсу. Водночас, дослідження підтвердило, що кожен автор, попри загальні тенденції своєї епохи, зберігає індивідуальні стилістичні особливості у вживанні емоційної лексики, збагачуючи художній ландшафт унікальними авторськими голосами.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному, міждисциплінарному підході до вивчення емоційної лексики, що поєднує лінгвістичний, культурологічний та історичний аналіз. Вперше в українській науковій традиції було детально розглянуто та зіставлено трансформації емоційної лексики, її тематичних та мотивних структур, художніх засобів та концептуальних акцентів у контексті національної ідентичності, колективної пам'яті та сучасних соціальних реалій. Виявлення динаміки лексико-семантичних полів, еволюції мовних засобів та формування нового поля "цифрової емоційності" відкриває нові перспективи для розуміння соціокультурної трансформації Кореї крізь призму мови.

Практична цінність дослідження полягає у можливості застосування його результатів у навчальному процесі на факультетах, що спеціалізуються на корейській мові, літературі, культурології та порівняльному літературознавстві, надаючи студентам цінний матеріал для розуміння культурно-специфічних способів вираження емоцій. Отримані матеріали можуть стати основою для подальших наукових досліджень у галузі лінгвістики, психології мови, а також для розробки курсів з історії культури та літератури Кореї. Результати дослідження також мають потенціал для використання в автоматичному аналізі емоційних тональностей у текстах (NLP, AI), сприяючи розробці більш точних моделей для розпізнавання та аналізу емоцій у корейськомовних корпусах, а також для подальших міжкультурних або перекладознавчих студій.

Таким чином, дослідження підтвердило, що емоційна лексика в корейській художній прозі є багатогранною, динамічною та культурно значущою категорією, яка не лише відтворює палітру почуттів, а й виконує важливу соціальну функцію – допомагає нації зрозуміти своє минуле, усвідомити сучасність та спрогнозувати майбутнє. Література виступає мостом між поколіннями, передаючи історичний та соціальний досвід крізь призму особистих історій та колективної свідомості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійченко, Ю. В. Мовні засоби вираження емотивності у творчості Г. Г. Маркеса: дис. канд. філол. наук. Київ, 2009. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2009/09ayvgam.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1
2. Андрійченко, Ю. В. Специфічні риси емотивного фону в художніх текстах. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики, 2009. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psptkl_2009_16_4
3. Білоконенко, Л. А. Вплив оцінної лексики на емоційний стан людини в міжособистісному конфлікті, 2018. Режим доступу: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/1>
4. Бурковська, Л. Д. Проблеми перекладу стилістичного прийому алюзії. Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка, 2008. № 39, с. 187–190.
5. Вишнеvsька, Галина. Оцінність у художньому тексті (на матеріалі книжки Марії Матіос "Нація"). Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства, 2008. № 12, с. 90–93.
6. Грижак, Л. М., Приймаченко, А. В. Повтор як засіб створення емоційної виразності в поезії Вільяма Блейка. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія, 2017. № 27 (2), с. 31–34.
7. Єрмоленко, С. М. Сучасна українська літературна мова. Київ: Либідь, 2004. 250 с.
8. Збир, І. Феномен корейської емоції хан: етимологія, історія, духовність. *Studia Methodologica*, 2020. № 50. Режим доступу: <https://doi.org/10.25128/2304-1222.20.50.12>
9. Іванова, Н. Д. Про типологію емотивної лексики, 2013. Режим доступу:

<http://dspace.idgu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/345/%20%20%20%20%20%20%20.pdf?sequence=1>

10. Коваль, Т. Л. Експресиви як безпосередній засіб репрезентації експресивної функції мови. Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство, 2011. Режим доступу: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/handle/123456789/71681>

11. Ковалюк, О. Пошук критеріїв формування лексико-семантичного поля позначення емоційного стану. Мова і культура, 2015. № 18, т. 2, с. 114–119.

12. Маслова, Т. Б. Принципи класифікації комунікативних стратегій. Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації (ELLIC 2015), 2015. с. 81–85.

13. Мац, І. І. Різновиди емоцій та способи їх вербалізації (на матеріалі англійської мови). Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2003. № 11, с. 181–183.

14. Налімова, А. О. Тенденції розвитку корейської літератури на сучасному етапі. Літературознавчі студії, 2013. № 39 (2), с. 226–234.

15. Охріменко, Віталій Олександрович. Ономатопеїчна лексика як предмет лінгвістичного дослідження (на матеріалі сучасної корейської мови). Одеський лінгвістичний вісник, 2015. № 5 (2), с. 108–111.

16. Петренко, Є. М. До проблеми вербалізації емоцій. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, 2018. № 37, с. 81–84.

17. Пешкова, І. С. Лексичні особливості корейської мови та їх значення при перекладі на українську мову. Українська орієнталістика: збірник наукових праць, 2006. Вип. 1, с. 119–122.

18. Пушик, Н. В. Особливості перекладу художніх творів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, 2022. с. 208–211.

19. Семенюк, В. Я. Оповідач у текстах Б. Антоненка-Давидовича: стилістична функція. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і

практика, 2001. № 4, с. 153–157.

20. Сторчеус, Світлана Володимирівна. Особливості стилізації мовлення персонажів у перекладі художніх творів. Селіванова О. О., 155, 2021.

Режим доступу:

<https://eprints.cdu.edu.ua/6796/1/zbirnik%2031.05.2021.pdf#page=155>

21. Шинкарук, Василь Дмитрович. Особливості реченневих структур з емоційно-оцінними значеннями. *Studia Linguistica*, 2011. № 5, с. 29–37.

22. Akimova, A. O. Analysis of contemporary Korean literature: XIX and XX centuries. *Вчені записки*, 2019. № 22019117. Режим доступу: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/3_2019/part_2/24.pdf

23. Brown, Lucien. Expressive, social and gendered meanings of Korean honorifics. *Korean Linguistics*, 2015. Vol. 17, No. 2.

24. Hertsovska, Nataliia, Vozniak, Khrystyna. Representation of emotions in the context of communication, 2018. Режим доступу: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/29629/1/2018_Orosov%C3%A1%20Ren%C3%A1ta%2C%20Petr%C3%ADkov%C3%A1%20Katar%C3%ADna%2C%20Starosta%20Volodymyr%20Scientific%20bulletin%20of%20MSU%202%288%29%20s.%2059-64.pdf#page=203

25. Izard, C. E. Organizational and motivational functions of discrete emotions. *Handbook of Emotions* / Edited by M. Lewis, J. M. Haviland. New York; London: The Guilford Press, 1993. pp. 631–642.

26. Kim, S. Korean emotional expressions and their cultural context. Seoul: University Press, 2010. pp. 250–256.

27. Lee, Shin Won, An, Dong Un, Chung, Seong Jong. Korean adverb ordering in English-Korean machine translation using clustering. *NLPRS*, 2001. pp. 2–3.

28. Park, J. I. N. A., Jeong, Yong-Ho. Synonym emotional adjectives in coordination: Analyzing [Emotional Adjective + '-ko (and)' + Emotional Adjective] structures in Korean. *The Journal of the Convergence on Culture Technology*, 2024.

Vol. 10, No. 3, pp. 565–577.

29. Park, J. The role of affixes in expressing modality and emotion in Korean. *Korean Language Education*, 2018, Vol. 10, No. 3, pp. 88–105.

30. Shytyk, Liudmyla, Akimova, Alina. Ways of transferring the internal speech of characters: Psycholinguistic projection. *Psycholinguistics*, 2020. Vol. 27, No. 2, pp. 361–384.

31. Snyozyk, H. I. Functional-style characteristics of neutral vocabulary in the poetical works of F. Potushnyak, 2023. p. 165.

32. Yeon, Jaehoon, Brown, Lucien. *Korean: A comprehensive grammar*. Routledge, 2013. pp. 1–474.

33. 이광수. *무정*, 1917.

34. 이상. *거울*, 1933.

35. 조남주. *82년생 김지영*, 2016.

36. 조세희. *난장이가 쏘아올린 작은 공*, 1978.

37. 정세랑. *보건교사 안은영*, 2015.

38. 최인훈. *광장*, 1960.

39. 박완서. *나목*, 1970.

40. 이환천. *문학살롱*, 2014.

41. 김애란. *두근두근 내 인생*, 2011.

42. 황순원. *소나기*, 1952.

43. 황순원. *카인의 후예*, 1954.

44. 허재홍, 박원주. 눈치척도 개발 및 타당화: 대학생집단을 대상으로. *상담학연구*, 2013. Vol. 14, No. 6, pp. 3237–3255.

45. 홍종선, 정연주. 감정동사의 범주 규정과 유형 분류. *한국어학*, 2009. № 45, pp. 387–420.